

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

Arvamuste tabel: kontsernide maksejõuetusmenetlus

Susann Liin

Esitaja/ Jrk Nr.	Märkuse või ettepaneku sisu	A - arvestatud OA – osaliselt arvestatud MA – mitte arvestatud S – selgitatud TV – teadmiseks võetud (kui märkuses puudub konkreetne ettepanek)
Rahandusministeerium (RaM)		
1.	Muuhulgas vajaks põhjalikumat analüüsi kontserni probleematika, mida täna pankrotiseaduses ega saneerimiseaduses reguleeritud ei ole.	A

Arvamuste tabel – maksejõuetus juriidilise isiku juhatuse liikme kohustused ja vastutus

Susann Liin

Esitaja/ Jrk Nr.	Märkuse või ettepaneku sisu	A - arvestatud OA – osaliselt arvestatud MA – mitte arvestatud S – selgitatud TV – teadmiseks võetud (kui märkuses puudub konkreetne ettepanek)
Eesti Töandjate Keskliit (ETK)		
1.	Eesti Töandjate Keskliit on seisukohal, et muudatusettepanekute väljatöötamisel tuleks hoiduda liigse halduskoormuse lisamisest ettevõtjale ning juhatuse liikme vastutuse ebaproportsionaalsest suurendamisest.	TV
Eesti Võlausaldajate Liit (EVL)		
1.	Välja selgitada juhud, mis eeldavad ettevõtlus- või ärikeelu rakendamist ja selle kohaldamiseks mõistlikku ajaperioodi. Ärikeelu rakendamine üksnes pankrotimenetluse lõppemiseni või raugemiseni ei ole piisav. EVL-i kasutuses on laiaulatuslik juhatuse liikmete maksekäitumiste analüüs, mis võimaldab tuvastada tahtlike	MA Õiguskirjanduses on ühtne arusaam, et menetlusjärgse ärikeelu

	<p>maksejõuetuse tunnused, mille põhjal on võimalik määrata mõistlikud piirmäärad ärikeeldude rakendamiseks.</p>	<p>regulatsioon tuleks kehtetuks tunnistada.</p> <p>Ettevõtlus ja ärikeelud kohalduvad pärast pankrotimenetlus, menetlusjärgse ärikeelu kohaldamisala kattuks ettevõtlus- ja tegevuskeeluga</p> <p>Ettevõtlus ja tegevuskeeld on karistusõiguslik meetmed neid seetõttu eraldi ei analüüsitud</p>
2.	<p>Maksu- ja erasektori võlgades ettevõtte võõrandamisel juhatuse ja/või omaniku vastutuse regulatsioon (vajalik meede variisikute massilise kasutamise lõpetamiseks):</p> <ul style="list-style-type: none"> o Kohustuslik audiitorkontroll enne ettevõtte võõrandamist o Aruandekohustused (maj.aasta aruanded ja maksudeklaratsioonid) enne võõrandamist peavad olema täidetud. o Juhatus liikme vahetuse teavitamise piiraeg, mil on võimalik esitada järelepäringuid või nõudeid olemasolevale juhatuse liikme(te)le. o Majandustegevuse kindlustusfond (detailne kirjeldus eraldi). /.../ Pankroti kindlustusfondi loomine, mis võimaldaks finantseerida pankrotimenetlusi. Paljud ettevõtjad krediteerivad pankrotistunud ettevõtete nõuded, millega omakorda rikutakse raamatupidamise seadust ja ka riigil jääb saamata käibemaks. Leida ühine riigi ja erasektori vahel toimiv mudel, kus nõude olemasolu korral ei jääks riigil saamata tulu ja erasektoris julge võlausaldaja ei peaks üksi maksma kinni keerulisi ja kalleid pankrotimenetlusi. Eesmärk peaks olema ka pankrotiprotsesside tulemuslikum läbiviimine. 	<p>OA</p> <p>Revisjoni raames on arutlusel pankrotiombudsmani instituudi loomine, lahenduste kujundamisel on sellega arvestatud. Pankrotiombudsmani täpsem töökorraldus on eraldi analüüsi ese.</p>
3.	<p>Pankrotiga hilinemisel leida töötav meede, mis reguleeriks õigeaegset pankrotimenetluse algatamist:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Võimaldada võlausaldajal esitada kohtule põhjendatud (vastavalt regulatsioonile) taotlus ettevõtte pangatehingute avamiseks. o Pangatehingute haldamine tarkvaras, mis automatiseeritult koostab pangaandmete põhjal raamatupidamise väljatrükid ja sellekohane koostöö erasektoriga, näiteks Inforegister.ee-d arendaval Register OÜ-l on pangatehingute haldamise prototüüp olemas. Tehingute haldamise tarkvara võimaldab tuvastada reaalse ajaperioodi, mil ettevõtte muutus maksejõuetuks. 	<p>OA</p> <p>Täpsemad lahendused kujundatakse eelnõu koostamise käigus, juurdepääsu võimaldamine sõltub pankrotiombudsmanile antavast pädevusest.</p>
4.	<p>Muuta võlgade puudumise korral ettevõtete likvideerimise protsess lihtsamaks. Praegune alternatiiv - Äriregistri sundkustutamine:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Portaali inforegister.ee kogemus näitab, et ettevõtjad ei saa likvideerimise protsessi vajadusest aru ega oska ettevõtteid likvideerida, mistõttu on Äriregistris likvideerimismenetlus pooleli tuhandetel ettevõtetel, millest osadel juhtudel on aruanded esitamata kuni 20 aastat. Võimaldab korrastada riiklik register 	<p>TV</p> <p>Teemat analüüsitakse ühinguõiguse revisjoni käigus.</p>

	ettevõtetest, kes soovivad oma ettevõtte tegevuse lõpetada, kuid on takerdunud bürokraatiasse. Eestis on registreeritud ettevõtteid ca 230 000, mis arvestuses tööelise elanikkonna suurusega, ei ole mõistlikus vahekorras.	
5.	<p>Seada mõistlik piir lokkamatule ettevõtete loomisele, kui neid tegelikult ei ettevõtluses reaalselt ei kasutata (0 käive) või kasutatakse kulude ja tulude optimeerimiseks, näiteks juhtumid kus omanik ja/või juhatuse liikme ettevõtte pakub teenuseid/tooteid ühe ja sama valdkonna põhiselt. Kulud ja sellega seotud võlad jäetakse ühte ettevõttesse, kuid tulud liiguvad teise, mis moonutab konkurentsiturgu ja võimaldab tooteid müüa alla omahinna.</p> <p>o Kehtestada käibe alampiir, millest allapoole ei ole mõistlik ettevõtet majandada/ülal pidada (siduda näiteks palgakvoodiga. Lisaks käibe tekke ajaline piir, mil ettevõtte peab hakkama käivet tootma või arendustegevused/investeeringud käibe tootmise arengufaasi viima.</p> <p>o Kehtestada mõistlik ülempiir, kuipalju suudab üks inimene erinevate valdkondade ettevõtteid juhtida.</p> <p>o Luua professionaalne ettevõtjate nõustamise / täiendõppe süsteem (e-õppekeskkond, foorum, sotsiaalne mentorlus, ettevõtlikkuse ja läbilöögvõimelisuse kasvatamine jms)</p>	<p>TV</p> <p>Teemat analüüsitakse ühinguõiguse revisjoni käigus.</p>
Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (EAS)		
1.	Võlausaldajate nõuete suurem rahuldumist võiks EASi hinnangul tagada näiteks võlausaldajate huve kahjustavate tehingute tegemise piirang juhtudel, kui võlgniku majanduslik olukord on halvenenud selliselt, et võlgnikku ähvardab püsiv maksejõuetus, ent püsiva maksejõuetuse olukord ei ole veel saabunud (näiteks juhtudel, kui võlgniku omakapital on negatiivne mitmendat aastat ja võib eeldada, et võlgnik kujuneb püsivalt maksejõuetuks). Samuti võiks selgemalt olla välja toodud püsiva maksejõuetuse eeldused (praegune kohtupraktika ei ole selles osas ühtlane), mis omakorda võimaldaks võlgnikul paremini aru saada, milliste tunnuste ilmnmisel tekib kohustus pankrotiavaldus esitada.	<p>OA</p> <p>Korraliku ettevõtja hoolsuskriteerium on praegugi seaduses olemas, maksejõuetuse mõiste täpsustamine on eraldi analüüsi ese teiste revisjoni teemade juures.</p>
Harju Maakohus (Harju MK)		
1.	3. Kaebeõiguse piiritlemine /.../ Täiendavalt tuleks analüüsida võlgniku kaebeõigust, s.h seda, kes on õigustatud võlgniku huvides kaebust esitama näiteks olukorras, kus juhatuse liikme volitused on lõppenud. Millised on sellisel juhul osanike/aktsionäride võimalused oma õiguste realiseerimiseks (PankrS § 156 kohaselt tagastatakse	<p>A</p>

	ülejäanud vara pankrotimenetluse lõppedes võlgnikule, juriidilise isiku korral selle osanikele/aktsionäridele)?	
2.	Lähteülesande projekti lk 70 jj on käsitletud juhatuse liikme tsiviilõigusliku vastutuse aluseid. Pankrotiseadus (§ 28) toob kasutusele raske juhtimisvea mõiste. PankrS § 55 lg 33 kohaselt on pankrotihaldur kohustatud juhul, kui võlgniku maksejõuetuse põhjuseks on raske juhtimisviga, esitama kahju hüvitamise nõude raske juhtimisveas süüdi oleva (raske juhtimisvea teinud) isiku vastu. Nimetatust tuleneb, et pankrotihaldur peab juhatuse liikme vastu nõude esitamisel lähtuma juhtimisvea raskusastmest. Projekti punktis 5.1.2. käsitletakse juhatuse liikmete kohustuste ja vastutuse süsteemi, kus puudub raske juhtimisvea käsitus ja sellele tuginemine juhatuse liikmete kohustuste ja vastutuse kindlakstegemisel, samas ei ole tehtud ka ettepanekut senise käsitluse muutmiseks. Rasket juhtimisviga on lähteülesannete projektis käsitletud vaid seoses ärikeelu temaatikaga.	TV
Kaubandus- ja Tööstuskoda (KTK)		
1.	2) Juhatuse liikmete vastutus ja ärikeelu kohaldamine Pankrotimenetluste raugemisega on tihedalt seotud küsimus ettevõtete juhatuse liikmete vastutuse kohaldamisest ja selle keerukusest. Kuna tihti puuduvad ressursid, et uurida maksejõuetuse põhjuseid, pääseb juhatuse liige vastutusest ka siis, kui ta maksejõuetuse tekkimises on tegelikult süüdi. Ka Kaubanduskoja liikmed rõhutasid maksejõuetusõiguse kitsaskohtade juures probleeme nõ elukutseliste pankrotimeistritega, kes pahatahtlikult loovad ettevõtteid, et nendega endale võlausaldajaid pettes kiirelt kasu saada ning seejärel lõpetavad ettevõtte pankrotiga. Üheks meetmeks, mille abil sellist käitumist ohjata, on ärikeelu kohaldamine pahatahtlikele ettevõtjatele. On selge, et ärikeelu näol on tegu intensiivse sekkumisega isiku ettevõtlusvabadusse, kuid teatud juhtudel peaks ärikeeldu kui efektiivset vahendit pahatahtlike võlgnike vastu, olema praktikas siiski võimalik kohaldada. Samal seisukohal on Paul Varul 2013. aasta Juridica artiklis "Maksejõuetuse areng Eestis", kus märgib, et Riigikohtu poolt ärikeelu kohaldamisele antud tõlgenduse tõttu, on ärikeelu rakendamine praktikas peaaegu võimatu, mis elimineerib aga ühe mõjusaima vahendi, mida on võimalik pahatahtlike võlgnike ohjeldamiseks kasutada.	TV
2.	Juhatuse liikme vastutusega seonduvalt on problemaatiline ka pankrotiõiguse konstruktsioon, mille kohaselt saab nõudeid juhatuse liikme vastu reeglina esitada pankrotihaldur, mitte aga võlausaldajad. Pankrotihalduri huvi võlgade kättesaamiseks juhatuse liikmelt ei ole aga võrdne võlausaldajate motiveeritusega oma võlad kiirelt kätte saada. Seetõttu ongi praktikas tagasivõitmise menetlused tihtipeale edutud. Kuna tavaliselt on tagasivõitmise võimalikkuse korral tegemist võlgniku poolt pahatahtlikult kõrvaldatud varaga, mille arvelt saaks võlausaldajate nõudeid rahuldada, peaks Revisjoni käigus analüüsima ka võimalusi, kuidas võiks tagasivõitmise menetlust praktikas tõhusamaks muuta.	OA Tagasivõitmise efektiivsust analüüsitakse pankrotivara moodustumise all.
3.	Juhatuse liikmete vastutusega seonduvalt rõhutab Kaubanduskoda, et ei poolda juhatuse liikmete isikliku vastutuse aluste laiendamist.	TV

	Vastasel juhul muutuks erinevate piiratud vastutusega ettevõtlusvormide kasutamine sisuliselt mõttetuks, kui juhatuse liige peab äriplaani ebaõnnestumise korral ikkagi arvestama isikliku vastutusega. Laiemalt vähendaks see inimeste ettevõtlikkust ning seeläbi majanduse kasvu ja ühiskonda panustamist üleüldiselt.	
4.	5) Kohtunike spetsialiseerumine maksejõuetusõiguse valdkonnale Leiaame, et maksejõuetusmenetlusi võiks aidata efektiivsemaks muuta kohtunike spetsialiseerumine selliselt, et maksejõuetuse küsimustega tegeleksid vaid maksejõuetuse vallas vastavaid vajalikke teadmisi omavad kohtunikud. /.../ Maksejõuetusõigusega tegelemisele spetsialiseerunud kohtunikud oskaksid maksejõuetusõiguse küsimusi hinnata laiemalt, kui vaid formaalselt, mis aitaks kaasa sellele, et menetluse käigus jõutaks jälile ka maksejõuetuse sisuliste põhjusteni ning vähenevad olukorrad, kus menetluse lõppemisega raugedes nenditakse kõigest, et mingil hetkel tehti ettevõtte juhtimises mingisugune viga, kuid milline oli viga ja kes selle eest vastutab, jääb välja selgitamata. Maksejõuetusprobleemide sisuline lahendamine aitaks seega potentsiaalselt kaasa võlausaldajate nõuete suuremale rahuldamisele, võimaliku saneerimismenetluse puhul selle õnnestumisele (kuna kohtunik oleks ka pädevam hindama saneerimise edukuse tõenäosust) ning juhatuse liikme reaalse vastutuse kohaldamisele, kui selleks tõepoolest alus on.	A Kohtumajade sisemine tööjaotus on juba reguleeritud kohtute endi poolt ja spetsialiseerumine maksejõuetusasjadele on olemas.
5.	8) Ühtne kontaktpunkt maksejõuetusmenetluste kohta /.../ Sealjuures leiti, et maksejõuetusmenetluste kohta infot koondav keskkond lihtsustaks võlausaldajate toiminguid ning peaks sisaldama informatsiooni ka juba lõpetatud menetluste kohta, et huvitatud isikutel oleks võimalik jälgida ettevõtte juhatuse liikmete seotust erinevate äriühingutega, mis läbi oleks tagatud suurem läbipaistvus.	TV
Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koda (KPK)		
1.	Ettepaneku esitamisel võetakse samuti arvesse asjaolu, et seadusandja on kehtestanud töötasu alammäära halduri kaitseks ning ülemmäära võlausaldajate kaitseks ning seetõttu on selgusetu, millist eesmärki täidab sätte senises sõnastuses sisalduv nõue välja selgitada, mida arvab võlgnik haldurile seadusandja kehtestatud piirides töötasu määramisest. Sellise nõude järgimine on eriti komplitseeritud nendel puhkudel, mil haldur on oma ülesannete täitmise käigus toonud esile võlgniku raskeid juhtimisvigu või kuriteo tunnustega tegusid ning esitanud võlgniku juhatuse liikme vastu varalisi nõudeid.	TV
2.	Ettepanek nr 1.6 Pankrotiseaduse paragrahvi 23 lg 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: „(4) Kui pankrotiavalduse menetlus lõpetatakse raugemiseiga pankrotti välja kuulutamata ja võlgniku varast ei jätku ajutise halduri tasu ja kulutuste hüvitamiseks, siis eeldatakse, et pankrotiavaldus on jäetud õigeaegselt esitamata. Sellisel juhul mõistab kohus ajutise halduri tasu ja hüvitatavad kulutused välja solidaarselt võlgnikult ja isikutelt, kes on oma kohustusi rikkudes jätnud pankrotiavalduse õigeaegselt esitamata. Isik kelle vastu nõue esitatakse, peab vaidluse korral tõendama, et ta ei ole pankrotiavalduse õigeaegse esitamata jätmisega oma	OA Revisjoni raames analüüsitakse võimalust luua ühtne maksejõuetusinstituut pankrotiombudsman kelle tegevust rahastatakse riigieelarvest.

	<p>kohustusi rikkunud. Kohus võib määrata ajutise halduri tasu ja kulutuste hüvitamise riigi vahenditest. Riigi vahenditest ei hüvitata ajutise halduri tasu ja kulutusi suuremas summas kui 397 eurot (sealhulgas seaduses ettenähtud maksud, välja arvatud käibemaks).“</p> <p>Selgitus: Sätte kehtestamise ettepanekut ajendab esitama asjaolu, et seadus näeb ette juriidilise isiku juhatuse liikmete kohustuse esitada püsiva maksejõuetuse ilmnemisel asjatu viivitusega kohtule pankrotiavaldus. Ilma pankrotti välja kuulutamata raugevate menetluste suur osakaal kinnitab, et seda kohustust täidetakse harva. Juhatuse liikmetele on tihti kasulik, et pankrotiavaldust menetletakse siis, kui äriühingul vara enam üldse ei ole või kui seda on väga vähe. Sel juhul ei saa ettevõttes toimunud kas piisava põhjalikkusega kontrollida ja analüüsida või ei saa etteheidetavate tegude avastamisel raha puudumise tõttu esitada hagiavaldusi äriühingu vara suurendamiseks. Puudub tõhus sanktsioon, mis kallutaks juhatuse liikmeid pankrotiavalduse esitamise kohustuse rikkumisest hoiduma või heastaks kohustuse rikkumise negatiivse mõju. Senised pankrotiavalduse õigeaegse esitamise kohustuse rikkumise sanktsiooniks kavandatud sätted ei ole suutnud seda funktsiooni enamikel juhtudel täita. KarS § 3851 alusel kellegi kuriteos süüdimõistmine osutus liiga kulukaks ja keeruliseks ning revisjoni tulemusel tunnistati see säte vastuväidetele vaatamata kehtetuks. Võlausaldajal on võlgniku juhatuse liikme vastu nõuet esitades enamasti keeruline varustada kohut põhjenduste ja tõenditega selle kohta, mis ajast alates tuleb äriühingu makseraskusi käsitada püsiva maksejõuetusena, mis omakorda annaks aluse esitada nõudeid juhatuse liikmete vastu. Vajalikke andmeid saaks koguda pankrotimenetluses, kuid seda ei saa tihti viia läbi raha puudumise tõttu. Sätte eesmärk on suunata juhatuse liikmeid oma kohustusi täitmas ning parandada nii võlausaldajate huvides kui ka avalikes huvides toimuva menetluse rahastamise võimalusi. Säte loob iseseisva ja suhteliselt piiratud vaidlustamise võimalusega nõude aluse juhatuse liikmete vastu olukorras, kus nende juhitud äriühingu varast ei piisa isegi selleks, et äriühingus toimunud kontrollida ja analüüsida ning nõuete esitamise aluste ilmnemisel neid nõudeid realselt esitada. Sätte kehtestamisega ei saa tagada, et juhatuse liikmetelt realselt laekub raha, mille arvel on võimalik läbi viia pankrotiavalduse menetlus või pankrotimenetlus. Säte ei ole abinõu, mis asendab menetluse riigipoolse finantseerimise. Säte loob täiendava menetluse rahastamise võimaluse riigipoolse finantseerimise kõrval ning samuti on aluseks riigi poolt kantud menetluskulu juhatuse liikmetelt tagasi nõudmiseks.</p>	<p>Pankrotiavalduse esitamise kohustust.</p> <p>Analüüsitud on menetluse rahastamist juhatuse liikmete vastu esitatavate nõuete arvel, kuid leitud on, et pankrotiombudsmani kaudu menetluse finantseerimine asjakohastel juhtudel on tõhusam meede.</p>
3.	<p>Ettepanek nr 2.2 PankrS § 29 lg 8 muutmiseks Saavutamaks pankrotiseaduse kehtiva redaktsiooni kehtestamisel seatud eesmärgi, täiendatakse pankrotiseaduse § 29 lõiget 8 kahe lausega alljärgmises sõnastuses: „Ajutise halduri tasu ja vajalike kulutuste väljamaksmiseks vajaliku summa ulatuses lõpetab kohus arestid ja määrab, millise vara arvelt pankrotihalduri tasu ja menetluseks vajalikud kulutused kaetakse. Väljamaksed likvideerimisel oleva juriidilise isiku pangakontolt ajutise pankrotihalduri tasu ja kulutuste hüvitamiseks teostatakse likvideerija ülesannetes tegutseva isiku</p>	<p>OA</p> <p>Raugemine ja halduri tasu on eraldi analüüside ese, tulemus sõltub nendes analüüsides tehtud järeldustest.</p>

	<p>poolt antud maksekorralduse alusel“ ning § 29 lõik 8 sõnastatakse alljärgmiselt:</p> <p>„(8) Kui juriidilisest isikust võlgniku pankrotimenetlus lõpetatakse raugemise tõttu, likvideerib ajutine haldur juriidilise isiku kahe kuu jooksul menetluse lõpetamise määruse jõustumisest arvates likvideerimismenetluseta. Kui pankrotimenetluse raugemisel on võlgnikul mingi vara, makstakse sellest kõigepealt ajutise halduri tasu ja kaetakse vajalikud kulutused. Tasu määramise määrusega määrab kohus, millise vara arvelt ajutise halduri tasu ja menetluseks vajalikud kulutused kaetakse ning lõpetab väljamaksmiseks vajaliku summa ulatuses sellele varale seatud arestid. Väljamaksed likvideerimisel oleva juriidilise isiku pangakontolt ajutise halduri tasu ja kulutuste hüvitamiseks teostatakse likvideerija ülesannetes tegutseva ajutise halduri poolt antud maksekorralduse alusel. Õigustatud isiku taotlusel võib kohus käesoleva lõike esimeses lauses nimetatud tähtaega pikendada kuni kuue kuuni. Tähtaja pikendamisel määrab kohus kindlaks summa, mille taotluse esitanud isik peab tasuma likvideerija ülesannetes tegutseva ajutise halduri tasu ja likvideerimiskulutuste katteks ning mis ei ole suurem kui 396,25 eurot. Väljamaksed likvideerimisel oleva juriidilise isiku pangakontolt ajutise halduri tasu ja kulutuste hüvitamiseks teostatakse likvideerija ülesannetes tegutseva ajutise halduri poolt antud maksekorralduse alusel.“</p> <p>Alternatiiv eelviimase lause osas: „Tähtaja pikendamisel määrab kohus kindlaks summa, mille taotluse esitanud isik peab tasuma likvideerija ülesannetes tegutseva ajutise halduri tasu ja likvideerimiskulutuste katteks ning mis ei ole suurem kui 960 eurot.“</p> <p>Alternatiivi selgitus: Muudatuse eesmärk on viia halduri tasu vastavusse tegeliku töö mahu ja kuludega võttes aluseks, et ajutise halduri töö maht on esialgselt esitatud hinnangutel keskmiselt 20 tundi (mida arvesse võttes peaks piirmäär olema 1500...2000 või enamgi eurot), ning suurendada juhatuse liikme vastutust halduri tasu maksmise kohustuse osas, et suurendada halduri tasu võlglaselt kättesaamise võimalust ning vähendada pankrotiavaldustega viivitamist ja varade kantimist (ilmselt mitte küll suuremaid). Eesmärk on muuta varade kantimine ja varade varjamine võimalikult kulukaks ning seega võimalikult vähemõttekaks; ühtlasi tõsta seeläbi juhatuse liikme vastutust ja parandada ettevõtluskultuur. 960 eurot on kompromiss halduri tegelike kulude ja riigi võimaluste vahel. Täiendavalt tuleks luua mehhanism, et riik saaks sellesama 960 füüsilisest isikust võlgnikult või võlgniku juhatuse liikmelt regressi e. tagasinõude korras (tegeliku võlgniku eest ära makstud summa riigile tagasinõudmine) sisse nõuda. Justiitsministeerium on andnud 14.10.2013 oma tõlgenduse pankrotiseadusele, mille kohaselt tuleks see küsimus seaduses sõnaselgelt sätestada.</p>	
4.	<p>Ettepanek nr 3.1</p> <p>3.1.1. Pankrotiseaduse § 23 lõikes 4 sätestatud pankrotihalduri tasu ning hüvitavate kulutuste summat tõstetakse. Pankrotiseaduse § 23 lõikes 4 asendatakse asendatakse sõnad «397 eurot » sõnadega «960 eurot»</p>	<p>MA</p> <p>Ajutise halduri tasu ja kulude määra tõstmine PankrS § 23 lg-s 4 ei ole vajalik meede juhatuse</p>

	<p>Selgitus: Muudatuse eesmärk on viia halduri tasu vastavusse tegeliku töö mahu ja kuludega võttes aluseks, et ajutise halduri töö maht on esialgselt esitatud hinnangutel keskmiselt 20 tundi (mida arvesse võttes peaks piirmäär olema 1500...2000 või enamgi eurot), ning suurendada juhatuse liikme vastutust halduri tasu maksmise kohustuse osas, et suurendada halduri tasu võlglaselt kättesaamise võimalust ning vähendada pankrotiavaldustega viivitamist ja varade kantimist (ilmselt mitte küll suuremaid). Eesmärk on muuta varade kantimine ja varade varjamine võimalikult kulukaks ning seega võimalikult vähemõttekaks; ühtlasi tõsta seeläbi juhatuse liikme vastutust ja parandada ettevõtlikult kultuur. 960 eurot on kompromiss halduri tegelike kulude ja riigi võimaluste vahel. Täiendavalt tuleks luua mehhanism, et riik saaks sellesama 960 füüsilisest isikust võlgnikult või võlgniku juhatuse liikmelt regressi e. tagasinõude korras (tegeliku võlgniku eest ära makstud summa riigile tagasinõudmine) sisse nõuda. Justiitsministeerium on andnud 14.10.2013 oma tõlgenduse pankrotiseadusele, mille kohaselt tuleks see küsimus seaduses sõnaselgelt sätestada.</p>	<p>liikme vastutuse tõhustamiseks. Siiski, kuna tasu analüüsitakse eraldi analüüside käigus, siis võidakse kujundada lahendused, millega halduri tasu tõstetakse.</p>
<p>5.</p>	<p>Ettepanek nr 3.3 Pankrotiseaduse § 104 lõike 4 esimest ja teist lauset muudetakse. Pankrotiseaduse § 104 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:</p> <p>„(4) Kulused, mida võlgnik seoses käesoleva paragrahvis nimetatud hagi, kaebuse või juriidilisest isikust võlgniku juhatuse või seda asendava organi liikme poolt vastuväite esitamisega kannab, ei kaeta pankrotivara arvel.“</p> <p>Selgitus: Täiendus on vajalik võlgniku või juriidilisest isikust võlgniku juhatuse või seda asendava organi liikme poolt pahatahtlike põhjendamatute vastuväidete esitamise ärahoidmiseks. Praktikas esineb olukordi, kus võlgnik esitab põhjendamatuid vastuväiteid ainult negatiivsetest emotsioonidest lähtuvalt. Võlgniku poolt esitatud põhjendamatud vastuväited toovad kaasa asjatud kohtumenetlused, mille kulud tuleb kanda pankrotivara arvel. Menetluskulude kandmine menetluse algatamist põhjendanud isiku poolt on õiglane ja mõjub distsiplineerivalt võlgniku või juriidilisest isikust võlgniku juhatuse või seda asendava organi liikmele. Täiendus on kooskõlas tsiviilkohtumenetluse üldpõhimõtetega ning aitab kaasa eesmärgile läbi viia pankrotimenetlus mõistliku aja jooksul ja võimalikult väikeste kuludega.</p>	<p>MA</p> <p>Täiendavalt analüüsitakse nõude vaidlustamisega seotud kulused pankrotimenetluses esitatavate nõuete analüüsi käigus. Piisav võiks olla ka kehtivas õiguses toodud sõnastus, mis viitab, et kulud kannab võlgnik ja solidaarselt juhatuse liikmed. PankrS § 104 lg 4: Kulused, mida võlgnik seoses käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud kaebuse esitamisega kannab, ei kaeta pankrotivara arvel. Juriidilisest isikust võlgniku puhul vastutab kulude eest solidaarselt võlgnikuga ka juhatuse või seda asendava organi liige</p>
<p>6.</p>	<p>Ettepanek nr 3.6 Pankrotiseaduse § 124 lg 3 tunnistatakse kehtetuks. 3.6.1. Pankrotiseaduse § 124 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks.</p> <p>Selgitus: Halduri vastutus ja ülesanded on reguleeritud PankrS §-des 54-1, 55 ja 63. ÄS järgse juhatuse liikme vastutuse eelduseks on juhatuse liikme poolt seadusest, osahinguga põhikirjast, osanike või juhatuse otsustest ja võimalikust lepingust tulenevate konkreetsete kohustuste kõrval ka üldise hoolsuskohustuse ja lojaalsuskohustuse</p>	<p>OA</p> <p>Halduri vastutust analüüsitakse halduri rolli analüüsi käigus.</p>

	<p>täitmata jätmise. Juhatus liige peab oma kohustusi täitma korraliku ettevõtja hoolsusega. Juriidilise isiku juhtorgani liikmed peavad oma seadusest või põhikirjast tulenevaid kohustusi täitma juhtorgani liikmelt tavaliselt oodatava hoolega ja olema juriidilisele isikule lojaalsed. Juhatus liige vabaneb vastutusest, kui ta tõendab, et on oma kohustusi täitnud korraliku ettevõtja hoolsusega. Samas haldur ühelt poolt kohustub tagama võlausaldajate õiguste ja huvide kaitseks, olles samal ajal võlgniku seaduslikuks esindajaks. Haldur ei saa aga samaaegselt arvestada võlgniku ja võlausaldajate huve olukorras, kus need on üksteisele vastanduvad. Olemuslikult kaitseb haldur siiski esmalt võlausaldajate huve. Seega ei ole halduril näiteks võimalik täita juhatuse liikme vastutuse vältimise eelduseks olevat lojaalsuskohustust vajalikult määral võlgnikust juriidilise isiku ees, mistõttu ei ole kohane kohaldada haldurile juhtorgani liikme vastutuse põhimõtteid. Muudatused on vajalikud, et oleks hõlmatud halduri poolt ka juriidilise isiku vara valitsemisega seotud õigused ja kohustused ning välistada halduri suhtes vastutus äriühingu juhtorgani liikme tegevuse läbi, mida halduri vastutuskindlustus ei kata. Ettepaneku menetlemisel on vajalik analüüsida, kas valitsemise sisu vajab täpsemat avamist nt § 153 täpsustamisega. Eesmärk on eristada halduri ja juhatuse liikme vastutus, mis on vajalik ametiteooria ja juhtorgani teooria vastuolukõrvaldamiseks. Seda tingib m.h vastuolu süülise vastutuse põhimõttega, mis sellega laieneb.</p>	
7.	<p>Ettepanek nr 3.7 Pankrotiseaduse § 128 lõiget 1 täiendatakse sõnade „võlgniku raamatupidamise“ vahel sõnaga „pankrotimenetluse aegse raamatupidamise korraldamise eest, ehk raamatupidamise korraldamise eest alates võlgniku pankroti väljakuulutamisest“.</p> <p>3.7.1. Pankrotiseaduse § 128 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: „(1) Kui võlgnik on raamatupidamiskohustuslane, vastutab haldur võlgniku raamatupidamise korraldamise eest pankrotimenetluse ajal. Haldur ei vastuta pankrotimenetlusele eelneva perioodi raamatupidamise ja muu dokumentatsiooni korrasoleku ja säilimise eest pankrotiperioodi /pankrotimenetluse/ ajal ja pärast seda.“</p> <p>3.7.2. Pankrotiseaduse § 128 lõiked 2 ja 4 tunnistatakse kehtetuks. Selgitus: Muudatuse eesmärk on konkretiseerida võlgniku ja pankrotimenetluse raamatupidamisega ja aruandlusega seonduvaid halduri õigusi ja kohustusi ning jätta menetluse efektiivsuse ja kiiruse suurendamise eesmärgil kohustustest välja sooritused, mis ei ole pankrotimenetluse läbiviimiseks vajalikud. Kehtiva PankrS § 128 lg 1 sõnastus on eksitav ja vastuolus AS fikseeritud ühingu juhatuse liikme vastutuse tähtajaga. AS järgi on pankrotimenetluse eelse raamatupidamise korraldamise kohustus ühingu juhatuse liikme kohustuseks. Juhtorgani liikme kohustuste mittekohane täitmine toob AS järgi kaasa õigusliku vastutuse (tsiviil- ja/või kriminaalõigusliku vastutuse). Ühingu juhatuse liikme tagasikutsumisest alates lõpevad tema volitused kohustused äriühingu ees, kuid juhtorgani liikme tagasikutsumisest alates ei lõpe tema vastutus äriühingu ees juhatuse liikme kohustustes olemise perioodil toime pandud kohustuste rikkumisega tekitatud kahju eest. Praktikas on</p>	<p>TV, OA</p> <p>Halduri vastutust analüüsitakse halduri rolli analüüsi käigus.</p>

	<p>tavapärased juhtumid, kus pankrotimenetluse eelselt ei ole raamatupidamist korraldatud nõuetekohaselt või ei anta haldurile üldse võlgniku raamatupidamise dokumente üle. Menetluslikult on ebaefektiivne ja võlausaldajate seisukohast ebaõiglane nõuda haldurilt pankrotivara arvelt võlgniku raamatupidamise taastamist või tegelemist küsimustega, millega oli ÄS kohustatud tegelema ühingu juhatus ning mille eest kannab ÄS järgi juhatus vastutust ka pärast ühingu pankroti väljakuulutamist. Pankrotimenetluses koostatakse piisaval hulgal aruandeid (ajutise halduri aruanne, halduri ettekanne võlausaldajate I üldkoosolekul, pankrotivara nimekiri, jaotusettepanek, lõpparuanne, tegevusaruanne), mille raames antakse täpne ülevaade võlgniku varade kui ka kohustuste kohta ning millega on seadusest tulenevalt võimalik ka menetlusosalistel tutvuda. Eelnimetatud aruanded sisalduvad ka kohtutoimikus. Sellest tulenevalt puudub igasugune vajadus veel halduri kohustamiseks esitada äriregistrile võlgniku majandusaasta aruanne. Võlgniku majandusaasta formaat erinev teistest halduri poolt kohtule, võlausaldajatele esitatavate aruannetes formaadist, mistõttu toob majandusaasta aruande koostamine kaasa alati täiendava ajakulu ega loo mingit lisaväärtust mitte kellegi jaoks. Pankrotiseadus ei nõua, et lisaks menetlusosalistele oleks avalikult kättesaadav teave pankrotivõlgniku majandusliku olukorra kohta ka menetlusvälistele isikutele.</p>	
8.	<p>Ettepanek nr 3.10 Äriseadustiku § 180 lõike 5¹ lõppu lisatakse lause, „Äriühingu omakapitali seadusele mittevastavuse korral eeldatakse, et tegemist on püsiva maksejõuetusega.“ ja äriseadustiku § 180 lõige 5¹ sõnastatakse järgmiselt:</p> <p>„(5¹) Kui osaühing on maksejõuetu ning maksejõuetus ei ole tema majanduslikust olukorrast tulenevalt ajutine, peab juhatus viivitamata, kuid mitte hiljem kui 20 päeva möödumisel maksejõuetuse ilmnemisest, esitama kohtule osaühingu pankrotiavalduse. Pärast maksejõuetuse ilmnemist ei või juhatuse liikmed teha osaühingu eest makseid, välja arvatud maksed, mille tegemine maksejõuetuse olukorras on kooskõlas korraliku ettevõtja hoolsusega. Juhatuse liikmed on solidaarselt kohustatud hüvitama osaühingule pärast maksejõuetuse ilmnemist osaühingu tehtud maksed, mille tegemine vaadeldavas olukorras ei olnud kooskõlas korraliku ettevõtja hoolsusega. Juhatuse liikmete vastutusele kohaldatakse käesoleva seaduse §-s 187 sätestatud. Äriühingu netovara seadusele mittevastavuse korral eeldatakse, et tegemist on püsiva maksejõuetusega.“</p> <p>Selgitus: Äriseadustiku § 180 lõike 5¹ lõppu lause lisamisega peetakse vajalikus sätestada, et seadusele mittevastava netovara puhul püsivat maksejõuetust eeldatakse. Muudatuse sisseviimine toob kaasa tõendamiskoormuse muutuse, mille on tinginud senine kohtupraktika (sh. Riigikohtu lahendid 3-1-1-49-11, 3-2-1-188-12). ÄS § 180 lg 5¹ sätet tuleb tõlgendada koosmõjus TsÜS §-ga 36, mille kohaselt peavad juhatuse või seda asendava organi liikmed esitama pankrotiavalduse, kui on ilmne, et juriidiline isik on püsivalt maksejõuetu. Seega tekib osaühingu juhatuse liikmetel pankrotiavalduse esitamise kohustus siis, kui osaühingu püsiv</p>	<p>OA</p> <p>Püsiva maksejõuetuse mõiste täpsustamine on eraldi analüüsi ese.</p>

	<p>maksejõuetus on ilmne. Selleks, et teha kindlaks, kas äriühingust võlgnik on teatud hetkel muutunud objektiivselt püsivalt maksejõuetuks, tuleb anda terviklik hinnang tema varalisele seisundile ja majandustegevuse tõenäolisele tulevikuperspektiivile. Võlgniku objektiivne püsiv maksejõuetus on ilmne, kui tema majanduslikku olukorda iseloomustavad andmed on sellised, mis annavad objektiivsele ja asjatundlikule kõrvalseisjale alust pidada võlgnikku püsivalt maksejõuetuks.</p>	
9.	<p>2. Koda tegi ettepaneku tunnistada kehtetuks PankrS § 124 lg 3, mis sätestab, et juriidilisest isikust võlgniku pankrotimenetluses on halduril juriidilise isiku juhatuse või seda asendava organi õigused ja kohustused, mis ei ole vastuolus pankrotimenetluse eesmärgiga. Haldur vastutab nagu juhtorgani liige. Projektis ei ole antud ettepanekuga arvestatud, mistõttu esitab Koda selle veelkord ja põhjendab alljärgnevalt muudatusettepaneku vajalikkust. Halduri vastutus ja ülesanded on reguleeritud PankrS §-des 541, 55 ja 63. Äriseadustikus sätestatud juhatuse liikme vastutuse eelduseks on juhatuse liikme poolt seadusest, osauhingu põhikirjast, osanike või juhatuse otsustest ja võimalikust lepingust tulenevate konkreetsete kohustuste kõrval ka üldise hoolsus- ja lojaalsuskohustuse täitmata jätmine. Juhatuse liige peab oma kohustusi täitma korraliku ettevõtja hoolsusega. Juriidilise isiku juhtorgani liikmed peavad olema juriidilisele isikule lojaalsed. Samas haldur kohustub ühelt poolt tagama võlausaldajate õiguste ja huvide kaitse, olles samal ajal võlgniku seaduslik esindaja. Halduri sõltumatus võlgnikust ja võlausaldajatest on oluline. Seega ei ole halduril näiteks võimalik täita juhatuse liikme vastutuse vältimise eelduseks olevat lojaalsuskohustust vajalikul määral võlgnikust juriidilise isiku ees, mistõttu ei ole kohane kohaldada haldurile juhtorgani liikme vastutuse põhimõtteid. Muudatused on vajalikud, et oleks hõlmatud halduri poolt ka juriidilise isiku vara valitsemisega seotud õigused ja kohustused ning välistada halduri suhtes vastutus äriühingu juhtorgani liikme tegevuse läbi, mida halduri vastutuskindlustus ei kata. Eesmärk on eristada halduri ja juhatuse liikme vastutus, mis on vajalik ametiteooria ja juhtorgani teooria vastuolu kõrvaldamiseks.</p>	<p>TV, OA</p> <p>Halduri vastutust analüüsitakse halduri rolli analüüsi käigus.</p>
10.	<p>3. Projektis on osaliselt märgitud Koja järgmine ettepanek. Koda tegi ettepaneku muuta PankrS § 128 lõiget 1 ja sõnastada see järgmiselt: „Kui võlgnik on raamatupidamiskohustuslane, vastutab haldur võlgniku raamatupidamise korraldamise eest pankrotimenetluse ajal. Haldur ei vastuta pankrotimenetlusele eelneva perioodi raamatupidamise ja muu dokumentatsiooni korrasoleku ja säilimise eest pankrotiperioodi (pankrotimenetluse) ajal ja pärast seda.“ Koda tegi ettepaneku tunnistada kehtetuks PankrS § 128 lõiked 2 ja 4. Kehtiva PankrS § 128 lg 1 sõnastus on eksitav ja vastuolus ÄS fikseeritud ühingu juhatuse liikme vastutuse tähtajaga. ÄS järgi on pankrotimenetluse eelse raamatupidamise korraldamise kohustus ühingu juhatuse liikme kohustuseks. Juhtorgani liikme kohustuste mittekohane täitmine toob ÄS järgi kaasa õigusliku vastutuse (tsiviil- ja/või kriminaalõigusliku vastutuse). Ühingu juhatuse liikme</p>	<p>TV, OA</p> <p>Halduri vastutust analüüsitakse halduri rolli analüüsi käigus.</p>

	tagasikutsumisest alates lõpevad tema volitused äriühingu ees, kuid juhtorgani liikme tagasikutsumisest alates ei lõpe tema vastutus äriühingu ees juhatuse liikme kohustustes olemise perioodil toime pandud kohustuste rikkumisega tekitatud kahju eest. Koda on eelnimetatule ka korduvalt juhtinud tähelepanu.	
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (MKM)		
1.	Leiame, et maksejõuetuse menetlusega seoses on otstarbekas üle vaadata ka ärikeeldudega seonduv, mis puudutab viimaste tõhusat rakendamist, sh piiriüleselt. Levinud probleem on variisikute ehk nn „tankistide“ kasutamine, mis otseselt vähendab rahuldatavate nõuete hulka ja mahtu. Leiame, et nimetatud isikute suhtes tuleks senisest resoluutsemalt ärikeeldu, sh juhatuse liikmena töötamise keeldu rakendada.	A
2.	Praktikas on mitmel puhul probleemiks osutunud toimivate juhatuse liikmete kontaktandmete puudumine. Selle vältimiseks on otstarbekas protsesse täiendavalt reguleerida, tekitamaks juhatuse liikmele toimiva kohustuse, tagada kontaktandmete ajakohasus ja kehtivus.	OA Täpsemalt puudutab küsimus pankrotiombudsmani pädevus ja järelevalve ulatust.
3.	Kindlasti on kohtumenetluses oluline eristada pahatahtlikku pankrotti loomuliku äririski realiseerumise tulemusel maksejõuetuks muutumisest. Leiame, et aus pankroti läbinud ettevõtja väärrib kiiret teist võimalust, kuna ebaõnnestumisel saadud kogemus on väärtuslik ning aitab ennetada võimalikke probleeme uuel ettevõttel.	TV
Notarite Koda (NK)		
1.	Probleemiks on maksuvõlgadega osahingute osade võõrandamised nn tankistidele. Tänaasel päeval on notaritel võimalik maksuvõlgade puhul ostjat kaasnevatest riskidest üksnes hoiatada, kuid müügilepingu tõestamisest keeldumiseks notaril alus puudub. Sellest tulenevalt arvame, et maksejõuetusõiguse revisjoni raames tuleks antud teemale suuremat tähelepanu pöörata.	A
Pankrotihaldur U. T		
1.	Kokkuvõtvalt tekiks vabakutse haldur/täitur (maksehaldur või lihtsalt haldur, kui usaldusisik). Halduri maine kujundamise eesmärk peaks olema suund positiivsusele ja muuta läbi maksevõime seadustiku regulatsiooni samaväärseks teiste vabakutsetega nagu näiteks vandeadvokaat, notar või audiitor. Halduri maine tõstmiseks on oluline laiendada tegevusvaldkonda. Läbi kavandatavate muutuste on hea võimalus maksevõime lahendamise menetluses määratleda halduri (usaldusisiku) tegevusvaldkondi alljärgnevalt: /.../ 8) Lepitaja TsMS alusel nii maksejõuetuse eelselt kui ka maksejõuetuses (juhatuse liikme vastutuse piiritlemine lepitusmenetluses või juhatuse liikme vastase nõude fikseerimine võlausaldajate nõusolekul lepitusmenetluses, nõuete vaidluse lahendamine kohtuväliselt, tagasivõitmise lahendamine jne) ;	TV
2.	6. Menetluse alustamise kriteeriumid	OA

	<p>Siinkohal tuleks jällegi mõelda majanduslikust aspektist ning püüda tuua maksevõime lahenduste otsimine varasemaks lootusetusest varastusest. Kui saneerimise eelduseks on see, et ettevõtte tegevus on jätkusuutlik, teenides väikest kasumit siis sarnased eeldused on tegelikkuses ka pankrotimenetluses kompromissi pakkumisel/tervendamisel, mille kohaselt peab võlgniku majandustegevus olema jätkuva iseloomuga ja suuteline täitma jooksvad kulud ja müüma toodangut või teenust. Mõistlik oleks kaaluda saneerimise eeskujul kehtestada ka kriteeriumid pankrotiavalduse esitamisel, mille kohaselt peab võlgnikul olema vara vähemalt ca 30% ulatuses kohustustest katteks säilinud. Alla selle piiri oleks sisuliselt koheselt osanike ja juhtorganite vastutuse küsimus, õigeini vastutavad vähemalt 30% ulatuses, kui mitte rohkem. Niisugune kriteerium tundub eelduslikult pisut pärssiv vabale ettevõttele, kuid samas ka toob pankrotiavalduse esitamise õigeaegsemaks võrreldes praeguse formuleeringuga äriseaduses, mille kohaselt peaks juhatuse esitama pankrotiavalduse kui sai aru, et äriühing on maksejõuetu. Arvamuse avaldaja seiskohast toob teatud kriteeriumite seadmine maksevõime lahendamiseks avalduse esitamise varasemaks, vähendab raugemisi ja suurendab võlausaldajate eelduslikku nõuete lahendamist vähemalt 30% ulatuses, samuti suurendab kompromisside esitamise arvu ja ka loob paremaid aluseid saneerimiste õnnestumiseks.</p>	<p>Pankrotiavalduse esitamise eeldusi ja maksejõuetuse mõistet analüüsitakse eraldi analüüsi käigus.</p>
<p>3.</p>	<p>7. Haldur ei peaks otsima kurjategijaid</p> <p>Märgitult on maksejõuetus eelkõige majandusliku sisuga seisund ja lahendada tuleks eelkõige majanduslikust positsioonist lähtuvalt, mis ei vähenda juriidilise regulatsiooni vajalikkust. Ajutine haldur ja haldur ei peaks kohustuslikus korras kuritegusid otsima. Kui tegevuse analüüsimisel selgub kuritegelik käitumine siis tuleks nii või teisiti esitada andmed võlgnikule, toimkonnale /üldkoosolekule, kohtule ja Politseile. Sageli on nii, et just haldurit sunnitakse tegelema kurjategija otsimisega ja seda vaatamata võlausaldaja varasemale tegevusetusele.</p> <p>Kui on kuritegelik maksejõuetuse tekitamine siis tuleks asjaolud esitada näiteks märgitult ombudsmanile (vahemees), kes võlausaldajate poolt finantseeritult teeb ära toimingud ja esitab vajadusel avalduse politseile, mis on vastavalt vormistatud ja lisadega varustatud. Pankrotimenetlus ei veni kriminaalasja menetluse pärast, vaid sellega tegeletakse juba menetluse väliselt ja karistatakse neid ettevõtjaid, kes on selle ka objektiivselt ära teeninud</p>	<p>A</p> <p>Revisjoni käigus analüüsitakse pankrotiombudsmani instituudi loomise võimalusi, see võiks lahendada ka viidatud probleemi.</p>
<p>Rahandusministeerium (RaM)</p>		
<p>2.</p>	<p>4) Maksejõuetusmenetluse varasem algatamine</p> <p>Arvame, et tulemuslikumale menetlusele võiksid kaasa aidata näiteks äriühingu osakapitali nõuete, juhatuse või tegelike juhtide vastutuse regulatsiooni muutmine; teatud tegevusaladel täiendavate garantiide nõudmine; majandusaasta aruannete vm riigile esitatavate andmete sisulisem kontroll ja tagasiside ettevõtjale.</p>	<p>OA</p> <p>Küsimust analüüsitakse maksejõuetus üldküsimuste ja pankrotiavalduse esitamise juures</p>

Riigikohus (RK)		
1.	4. Maksejõuetusmenetluse tõhususe tõstmiseks tuleks: /.../ 4.3. muuta juriidiliste isikute juhtide isiklik vastutus pankrotiavalduse esitamata jätmise eest selgemaks,	OA Raske juhtimisvea mõiste täpsustamise osas on tehtud ettepanekud mõiste täpsustamiseks. Praktilised probleemid nõude maksmata panemisel võiks aidata lahendada pankrotiombudsmani instituudi loomise võimalus.
2.	5. Luua tuleks maksejõuetusregister, kus oleks esitatud info nii juriidiliste kui ka füüsiliste isikute, keeldude ja kättetoimetamise kohta.	A Uuesti sõnastatud maksejõuetusmäärusest tuleb kohustus luua maksejõuetusregister, täpsem sisu kujundatakse eelnõude välja töötamise käigus
3.	10. Isikute ringi, kellelt oleks võimalik menetluskulusid sisse nõuda, ei saa niisama laiendada, küll aga võiks olla võimalik jätta menetlus algatamata, kui keegi menetluskulusid ei maksa.	A Kehtiv õigus ka võimaldab jätta ajutise halduri nimetamata kui deposiiti ei tasuta
Siseministeerium (SiM)		
1.	2. Täiendavalt peame vajalikuks tõstatada maksejõuetusõiguse revisjoni ettevalmistamise protsessi käigus probleemsete äriühingute likvideerimise küsimuse. Eestis on levinud trend, mis seisneb abi osutamises probleemsete äriühingute likvideerimiseks. Üldiselt toimub äriühingu likvideerimine selliselt, et probleemne äriühing võõrandatakse mõnele Eestis tegutsevatele ettevõttele või välisriigis asuvale „riskiinvestorile“. Likvideerimise teenust osutatakse suhteliselt avalikult (nt http://vest.ee/Ettevotete_Likvideerimine/Likvideerimine.html ; http://probleem.ee/firmade-ost/ ; http://www.maxcorp.eu/likvideerimine/ ; http://www.pankrot.com/teenused ; https://likvidaator.com/ . Pankrotimenetluse regulatsioon eeldab menetluse algatamist võlgniku või võlausaldaja pankrotiavalduse alusel. On ilmne, et pahatahtlike pankrottide puhul ei ole võlgnikust äriühingu juhatuse motiveeritud pankrotiavaldust esitada. Selle asemel pöörduvad üldmääratud likvideerimise vahendajate poole ning leitakse äriühingule uus omanik ja juhatuse liige. Ettevõtte dokumentatsioon antakse väidetavalt üle ja edaspidi jääb see kadunuks ehk lähetatakse välismaale juhatuse liikme valdusesse. Võlausaldaja, puutudes kokku	TV

	<p>eelkirjeldatud olukorraga, peab kaaluma, millised võimalused on tal oma nõuete rahuldamiseks. Täitemenetlus ei anna suure tõenäosusega enam olulist tulemust, mistõttu on hagemine küsitav. Kui soovitakse, et äriühingu maksejõuetuse põhjuseid uuritakse ning kontrollitakse (kas on tagasivõidetavaid tehinguid või juhatuse liikmete käitumises raskeid juhtimisvigu või kuriteotunnustega tegusid), tuleb esitada pankrotiavaldus. Pankrotiavalduse esitamiseks peab võlausaldaja maksma riigilõivu ja tasuma deposiiti pankrotimenetluse kulude katteks. Olukorras, kus võlausaldaja on juba kahju kannatanud ning äriühingu omanikud ja tegevjuhtkond vahetunud, on küsitav võlausaldaja huvide kaitstuse tagamine. Enamikel juhtudel ei ole võlausaldaja nõus perspektiivi puudumise tõttu täiendavaid kulusid katma ning kannab oma kahju ja lepi olukorraga. Nimetatud moel võõrandatud äriühingu edasine tegevus on passiivne ning majandusaasta aruannete esitamata jätmise tõttu kustutatakse see peatselt ka äriregistrist. Äriregistrist kustutamise ametlikuks põhjuseks on majandusaasta aruannete esitamata jätmine, kuid võimalike maksehäiretega neid põhjuseid ei kõrvutata.</p>	
--	--	--

Tartu Maakohus (Tartu MK)

<p>1. 2. Pankrotimenetluste raugemine, deposiit ja äriühingu juhtorgani liikme vastutus</p> <p>2.1. Pankrotimenetluse üheks suuremaks probleemiks on see, et sageli ei ole pankrotimenetluse alguseks võlgnikul enam praktiliselt üldse vara, millest oma kohustusi täita või isegi pankrotimenetlust finantseerida. See tingib paljude pankrotimenetluste raugemise. Selle oluliseks põhjuseks on asjaolu, et pankrotiavaldusi ei esitata õigeaegselt. Kehtivas õiguses on PankrS §-s 30 ette nähtud võimalus, et võlausaldaja tasub pankrotimenetluse kulude katteks kohtu deposiiti summa. See ei ole ilmselt väga efektiivne vahend raugemiste ärahoidmiseks, kuivõrd raske on eeldada võlausaldajalt raha tasumist olukorras, kus ei ole kindel, et ta raha tagasi saab. PankrS § 30 lg 3 sätestab küll võimaluse nõuda deposiiti tasutud summa välja isikult, kes rikkus pankrotiavalduse esitamise kohustust, kuid ka selle regulatsiooni puuduseks on asjaolu, et võlausaldajal ei ole täit kindlust oma raha tagasisaamises, sest selleks tuleb eelnevalt kohtusse pöörduda, kanda menetluskulusid ning kohtumenetluse tulemus ei ole kunagi 100% etteennustatav. Lisaks kaasneb veel pankrotiavalduse esitamise kohustust rikkunud isiku maksejõuetuse risk. Maksejõuetuse revisjoni raames tuleks kindlasti kaaluda võimalusi, kuidas vähendada raugivate menetluste osakaalu ning mõjutada maksejõuetute äriühingute juhatuse liikmeid õigeaegselt pankrotiavaldust esitama. Üheks võimalikuks regulatsiooniks selles suunas võiks olla võimalus, et kohus kohustab pankrotiavalduse esitamise kohustust rikkunud isikut ennast tasuma pankrotimenetluse kulude katteks raha kohtu deposiiti. See võiks toimuda samas menetluse faasis, kus kohus praegu määrab võlausaldajale tähtaja raha deposiiti maksmiseks ning samadel tingimustel, kui PankrS § 30 lg 3 järgne võlausaldaja nõue, st raha deposiiti maksmise kohustuse vältimiseks peaks isik tõendama, et ei ole rikkunud kohustust esitada õigeaegselt pankrotimenetlus.</p>	<p>OA</p> <p>Analüüsitud on juhatuse liikme osalemist menetluskulude kandmisel. Analüüsis on leitud, et efektiivsem meede võiks olla pankrotiombudsmani instituudi loomine, kus näiteks võib olla võimalus jätkata varatute ühingut menetlusi avaliku haldusena, mille kulud kataks riik. Täpsemaid lahendusi analüüsitakse pankrotiombudsmani instituuti käsitleva analüüsi käigus.</p>	
--	---	--

2.	2.2. Pankrotiavalduse esitamise kohustus tuleneb küll äriseadustikust, kuid pankrotiavalduse esitamata jätmine ei ole enam kriminaalkorras karistatav. Ilmtingimata ei peaks see olema kriminaalmenetluses lahendatav süütegu, aga mingi sanktsiooni võiks seadus ette näha. Kasvõi nt anda haldurile või võlausaldajatele lihtsustatud korras võimaluse hageda juhatuse liikmelt pankrotipessa tekitatud kahju vms. Kuna sellisel juhul oleks kahju suurust raske tõendada, võiks ette näha tavapärasest erineva tõendamiskoormise või sätestada mingi eelduse kahju suuruse kohta (kas rahasumma, % eelmise aasta käibest vms).	OA Pankrotiavalduse esitamise nõudeid ja selle varasema esitamise tagamist analüüsitakse eraldi analüüsi käigus. Lihtsustatud võimaluse nõude maksmata panemiseks võis aga tagada pankrotiombudsmani instituudi loomine.
3.	2.3. Kindlasti tuleks suurendada äriühingu juhtorgani liikmete vastutust vähemalt pankroti korral - nii menetluskulude kandmisel kui muu vastutuse osas. KarS-i regulatsioonid (mis vähendasid äriühingute juhtorgani liikmete vastutuse võimalusi), aga samuti Riigikohtu seisukohad ärikeelu asjus on aidanud kaasa vastutuse puudumise süvenemisele.	OA, TV Analüüsis on tehtud ettepanekud Riigikohtu lahendist tulenevate seisukohtade leevendamiseks.
4.	2.1. Ärikeelu kohaldamine pankrotimenetluses tuleks lahti siduda võimalikust karistusõiguslikust vastutusest (Riigikohtu lahendi järgi on hetkel seos olemas). Ka pankrotimenetlus peab olema efektiivne ja omama hoobasid maksejõuetuse põhjustamisele reageerimiseks.	A
5.	2.2. Praktikas on tõusetunud küsimus, kes peaks kandma ärikeelu kohaldamise menetluses menetluskulud. Kohus saab ärikeeldu kohaldamist otsustada omal algatusel, s.t. ärikeelu kohaldamise menetluse algatamiseks ja ärikeelu kohaldamiseks ei ole vajalik kellegi (nt pankrotihaldur, pankrotitoimkonna esimees) avaldus. Kui pankrotihaldur on esitanud kohtule taotluse kohaldada võlgniku juhatuse liikmele ärikeeldu, peab kohus PankrS § 3 lg 3 alusel rakendama uurimispõhimõtet (kuulama ära juhatuse liikme, koguma tõendeid, küsima juhatuse liikmelt seisukohta tõendite osas), mille järel võib kohus leida ka, et juhatuse liikme suhtes ei tule ärikeeldu kohaldada.	A

Arvamuste tabel: pärandvara pankrot

Susann Liin

Esitaja/ Jrk Nr.	Märkuse või ettepaneku sisu	A - arvestatud OA – osaliselt arvestatud MA – mitte arvestatud S – selgitatud TV – teadmiseks võetud (kui märkuses puudub konkreetne ettepanek)
------------------------	-----------------------------	--

Eesti Kirikute Nõukogu (EKN)		
3.	EKN peab seonduvalt maksejõuetusõiguse revisjoniga oluliseks nende momentide arvestamist, mida on oma 23.11.2015 kirjas Justiitsministeeriumile esitanud Siseministeerium – kirikute ja kogudustega seotud erisuste arvestamine nii seonduvalt pankrotivara moodustamisega (sh sakraalses kasutuses oleva kinnis- ja vallasvara osas) kui ka pankroti- ja täitemenetlusega. Avaldame heameelt, et Justiitsministeerium on Lähteülesande projektis märkinud mõlema teemaderingi kohta, et nendega arvestamine eelseisva maksejõuetusõiguse revisjoni käigus on põhjendatud.	A
Harju Maakohus (Harju MK)		
1.	Füüsilisest isikust pankrotivõlgniku pankrotimenetluse erisused vajaksid põhjalikumat analüüsi ja mõningast muudatust menetluskulude kokkuhoidmiseks ja menetluse tähtaegade lühendamiseks, näiteks ühisvara jagamise puhul peaks vaidluse puudumisel olema võimalik vara jagada pankrotimenetluse üle järelevalvet teostava kohtuniku poolt kinnitatud vormis, mitte hagi esitamisega.	A
Kaubandus- ja Tööstuskoda (KTK)		
6.	Kehtiva pankrotiseaduse § 120 sätestab, et kui võlgnikul tekib pärast pankroti väljakuulutamist õigus pärandile või annakule, otsustab selle vastuvõtmise või sellest loobumise üksnes võlgnik. Leiame, et sellise otsustusõiguse jätmist võlgnikule ei saa igas olukorras pidada põhjendatuks, kuna nii on võlgnikul, kui ta on juhatuse liikmena ettevõtte maksejõuetuse tekkimise eest süüliselt vastutav, võimalik pärandist loobuda ka olukorras, kus pärandvara arvelt oleks võimalik rahuldada juhatuse liikme vastu esitatavaid nõudeid. Selline olukord võimaldab pahatahtlikult vältida võlausaldajate nõuete rahuldamist olukorras, kus see tegelikult oleks vähemalt mingis osas võimalik. Seetõttu leiame, et kui võlgnikul tekib õigus pärandile, peaks olema võlausaldajatel siiski võimalik vähemalt teatud osas oma nõue pöörata ka pärandvara vastu. Lisaks tuleks Revisjoni käigus hinnata ka muid pärandvara pankrotiga seonduvaid aspekte, mh küsimust pärandvara pankroti kulude kandmisest.	MA Õigus pärandist loobuda või see vastu võtta on lahutamatu seotud pärija positsiooniga ning seda õigust ei saa üle anda kolmandale isikule.
Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koda (KPK)		
11.	PankrS § 22 sätestab ajutise pankrotihalduri ülesanded, mille peamine sisu on välja selgitada võlgniku tegelik majandusolukord ja tagada vara säilimine. Kui varaks on loomad, kes vajavad ülalpidamist ja selleks rahalisi vahendeid, saab ajutine pankrotihaldur tagada nende säilimise vaid majandustegevust jätkates ja olemasoleva vara arvel. Samuti on võimalus küsida ka vahendeid mujalt, s.h. võlausaldajatelt. Samas kinnitab praktika, et võlausaldajatelt täiendavate vahendite küsimine ei anna pankrotiolustikus tulemust. Seega on riigieelarveliste vahendite kaasamine loomade heaolu tagamiseks üldjuhul asjakohane. Seega võiks Teie [Siseministeerium] poolt toodud ettepanekut deposiidikonto avamiseks pidada üheks	A, TV

	<p>võimalikuks lahenduseks. Kõiki ettepanekuid, mida Põllumajandusministeerium on teinud, kasutabki käesoleval ajal pankrotihaldur olenevalt asjaoludest pärast pankroti väljakuulutamist võlausaldajatega kooskõlastamisel. Need kulud on massikohustus ja deposiiti makstud kulud makstakse pankrotivarast välja enne jaotiste alusel väljamaksete tegemist.</p>	
<p>12.</p>	<p>LoKS on § 64 lg 2 alusel kohalikule omavalitsusele ajutise pankrotihalduri tegevuse ajal pealepandud kohustused ei ole massikohustus, kuna pankrotiseaduse mõtte kohaselt on massikohustus pankrotimenetluse ajal, s.o. peale pankroti väljakuulutamist tekkinud kohustus, mis makstakse välja enne jaotiste väljamaksmist. Leiame, et LoKS on selles osas ei sätesta piisava täpsusega asjakohast olustikku, kuna ei näe ette loomafarmides suures hulgas loomade säilimise tagamist, nagu antud konkreetsel juhul (OÜ-s Rey Seakasvatus ca 10 000 looma).</p> <p>Arusaadavalt ei ole võimalik väikestel kohalikel omavalitsustel sellises koguses loomade ülalpidamise ülevõtmine ja nende heaolu tagamine. Ka OÜ Rey Seakasvatuse menetluses ajutise pankrotihalduri tegevuse ajal suutis Kehtna Vallavalitsus anda ülalpidamiseks ca 3 päeva sööda, seega ülejäänud ajal loomade ülalpidamiseks otsis haldur ise kõiki võimalusi (realiseeriti sigu raha saamiseks). Seega ei ole mõistlik lugeda ajutise pankrotihalduri tegevuse ajal omavalitsuse üksuse poolt loomade ülalpidamiseks kantud kulutused massikohustuseks. Selles osas tuleks PankrS muuta. Massikohustused saavad tekkida pankrotihalduri majandustegevusest ja vastutusel. Leiame, et sellisteks olukordadeks peaks olema riigil reservvahendid, mida eraldatakse kohalikule omavalitsusele, kuivõrd viimased on teadlikud tegelikust kohalikust olukorrast. Praegu kehtiv LoKS on kohalikule omavalitsustele täidetav väikeses koguses - koduloomade, lemmikloomade osas. Loomade ülalpidamise kulud ja sellega seonduva ettevõtte valitsemise ja loomade säilitamise kulud peavad olema tagatud nii enne kui pärast pankroti väljakuulutamist ka juhul, kus ettevõttes ja pankrotipesas selleks vajalikud vahendid puuduvad. Eelnevast tulenevalt leiame, et võimalikuks lahenduseks on eelkõige vastavate vahendite eraldamine kohaliku omavalitsuse või riigi vahenditest.</p>	<p>OA</p> <p>Põhjendatud on kohaliku omavalitsuse või riigi vahendite kaasamine. Õigem ilmselt on käsitada kulusid pankrotimenetluse kuludena. Õigustehniliselt on võimalik määrata, et kulud on siiski massikohustus või eripärane nõue, mis rahuldatakse enne pankrotimenetluse kulusid ja võlausaldajatele jaotise välja maksmist.</p>
<p>13.</p>	<p>Ministeeriumi poolt esitatud olukorra üheks lahenduseks, mis siiski vajab põhjalikumalt analüüsi ja kooskõlastamist, on täiendada asjakohaseid regulatsioone sättega, et LoKS § 64 lõike 2 alusel enne pankroti väljakuulutamist kohaliku omavalitsuse poolt tehtud pankrotivara valitsemise ja säilitamisega seonduvate kohaliku omavalitsuse kulutuste hüvitamise nõue rahuldatakse kohaliku omavalitsuse esimeses järgus pärast seda, kui on rahuldatud kõik teised pankrotivara valitsemise, müügi ja säilitamiseks vajalikud kulud kogu ulatuses, seda ka pandieseme müügist saadud tulude arvel. Kuivõrd eeltoodud olustikus vara napib ei saa asjakohaseid kulusid kanda pankrotihalduri tasu arvelt. Ei saa tekkida olustikku, et ajutine haldur või pankrotihaldur oma seadusjärgseid ülesandeid täites ei saa tehtud töö eest tasutud.</p>	<p>OA</p> <p>Välja on pakutud võimalikud lähenemised – kas eraldi deposiitkontole raha maksmine ja hüvitamine pankrotimenetluse kuluna või eriregulatsioon, et kulud oleksid eespool pankrotimenetluse kulusid.</p>
<p>Maaeluministeerium (MeM)</p>		

1.	<p>Maaeluministerium teeb ettepaneku maksejõuetusõiguse revisjoni käigus otsida õiguslikke võimalusi, mis aitaksid kaasa loomade nõuetekohase pidamise tagamisele loomapidaja pankrotimenetluse ajal. Praktikas on nimelt tõusetunud vajadus kaaluda õigusaktide muutmist, et tagada loomade nõuetekohane pidamine loomapidaja pankrotimenetluse ajal. Seda küsimust on põgusalt arutatud ka Justiitsministeeriumi esindajatega ning arvamust selle kohta on küsitud Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Kojalt (lisatud). Kuigi põllumajanduse hetkeolukorda arvestades on ilmselgelt tegemist kiiremat lahendamist vajava olukorraga, kui maksejõuetusõiguse revisjon seda võimaldab, peame vajalikuks, et ka revisjoni käigus selle küsimuse efektiivsema, kiirema ja tulemuslikuma lahendamise võimalusi otsitaks.</p>	TV
2.	<p>Selleks selgitame pankrotimenetluse ajal loomade nõuetekohase pidamise tagamisega seotud probleeme lähemalt. Loomakaitseseaduse § 3 lõike 2 kohaselt peab loomapidaja loomale võimaldama vastavalt looma liigile ja eale kohases koguses sööta ja joogivett, sobiva hoolduse, sobiva mikrokliima ja ruumi või ehitise, mis rahuldab liigile iseloomulikke liikumisvajadust ning muu looma terviseks ja heaoluks vajaliku. Sellise põllumajanduslooma tervist ja heaolu, kelle suhtes kohaldatakse intensiivset loomapidamist¹, tuleb kontrollida vähemalt üks kord päevas. Teatavasti on loomade heaolu kaitse üldisest huvist kantud õiguspärane eesmärk² ja see on osa Euroopa Liidu põhviväärtustest³. Euroopa Kohus on korduvalt rõhutanud huvi, mis on liidul loomade tervise ja kaitse suhtes⁴. Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 13 kohaselt tuleb põllumajanduspoliitika rakendamisel pöörata täit tähelepanu loomade kui aistmisvõimeliste olendite heaolu nõuetele ning katseloomade kaitse konventsiooni preambula kohaselt on inimesel moraalne kohustus respektierida kõiki loomi, nende võimet kannatada ja mäletada. Seetõttu peab looma tervise ja elu ohtu sattumine olema välistatud mistahes juhul, sealhulgas loomapidaja maksejõuetuse tõttu.</p>	TV
3.	<p>Hetkel kehtivas loomakaitseseaduses on juriidilisest isikust loomapidaja maksejõuetust reguleeritud niivõrd, kui seda reguleerib loomakaitseseaduse § 641. Loomakaitseseaduse § 641 sätestab looma äravõtmise eritingimused seoses juriidilisest isikust loomaomaniku suhtes algatatud pankrotimenetlusega. Viidatud paragrahvi kohaselt, kui korrakaitseorgan on looma ära võtnud juriidilisest isikust loomaomanikult ning enne looma võõrandamist, tapmist või hukkamist on loomaomaniku suhtes algatatud pankrotimenetlus, loetakse looma äravõtmise põhjused äralanguks ja korrakaitseorgan tagastab äravõetud looma omanikule. Eelkirjeldatud regulatsioon loodi 2005. aastal. Loomakaitseseaduse täiendamise §-ga 641 sooviti lahendada praktikas loomapidaja pankrotiga kerkinud probleeme. Selline muudatus oli ajendatud AS-i Tamsalu Veskid pankrotimenetlusest 2004. aastal. 1. juunil 2004 andis LääneVirumaa Veterinaarkeskus käskkirja, millega võeti AS-lt Tamsalu Veskid ära 180 000 kana pidamiskohustus ja anti kanade pidamiskohustus üle Tamsalu vallale.</p>	TV

	<p>Tamsalu vald kohustus korraldama äravõetud kanade pidamist ajavahemikus 1. juunist 2004 kuni 3. juunini 2004. AS-i Tamsalu Veskid ajutise pankrotihalduri initsiatiivil sõlmiti 4. juunil 2004 kanade hooldamiseks uus operaatorleping, mille alusel hakkas kanade toitmise ja hooldamisega tegelema OÜ Viru Muna. Lääne-Viru Maakohus kuulutas oma 22. juuni 2004 otsusega välja AS-i Tamsalu Veskid pankroti. Tamsalu valla tehtud kulutused kanade pidamiseks (241 529 krooni) tekitasid vallale raske finantsolukorra ja seetõttu hüvitati Tamsalu vallale tehtud kulutused Vabariigi Valitsuse 12. oktoobri 2004. a korraldusega nr 754 Vabariigi Valitsuse reservi vahenditest. Seega eeldati loomakaitseseadust muutes, et ajutise pankrotihalduri nimetamisega, kelle ülesanneteks on pankrotiseaduse § 22 lõike 2 punktide 3 ja 4 kohaselt võlgniku vara säilimise tagamine ning juhul, kui kohus on keelanud võlgnikul vara käsutada ajutise halduri nõusolekuta, võlgnikule nõusoleku vara käsutamiseks andmine või sellest keeldumine, langevad ära ka võimalused, et loomi nõuetekohaselt ei peeta. Ka Rahandusministeerium leidis oma 18. oktoobri 2004 kirjas nr IV-1/7688, et kuna pankrotimenetluses on halduri ülesandeks tagada pankrotivara säilimine ning korraldada pankrotivaraga nõuete rahuldamine, on küsitav loomade äravõtmisega mingi osa vara pankrotivarast välistamine.</p>	
<p>4.</p>	<p>Kahjuks on praktikas ilmnenu loomade nõuetekohase pidamise probleeme ka olukorras, kus loomapidaja suhtes on esitatud pankrotiavaldus või on alustatud pankrotimenetlust. Loomapidaja pankrotimenetlusega kaasnenud probleemid tõi välja OÜ Rey Seakasvatus juhtum, mida alljärgnevalt kirjeldame. 3. märtsil 2015 esitas üks võlausaldajatest kohtule avalduse OÜ Rey Seakasvatus pankroti väljakuulutamiseks. 13. märtsil 2015 toimunud eelistungil nimetas kohus OÜ-le Rey Seakasvatus ajutise pankrotihalduri. Kuivõrd 6. aprillil 2015 ajutise pankrotihalduri, Kehtna valla, Veterinaar- ja Toiduameti ja OÜ Rey Seakasvatus esindajate osalusel toimunud nõupidamisel kinnitas ajutine pankrotihaldur, et OÜ-l Rey Seakasvatus ei ole rahalisi vahendeid sigade toitmiseks ja seega ei suudeta 10 210 siga enam sööta, võeti Veterinaar- ja Toiduameti Raplamaa Veterinaar keskuse 7. aprilli 2015 otsusega nr 2 OÜ-lt Rey Seakasvatus temale kuuluvate sigade pidamiskohustus ära ning sama otsusega anti sigade pidamiskohustus üle Kehtna Vallavalitsusele. Raplamaa Veterinaar keskuse 20. aprilli 2015 otsusega nr 3 anti sigade pidamiskohustus tagasi OÜ-le Rey Seakasvatus, kuna kohapealse kontrolli käigus 3 (5) tuvastati, et sigadele vajalikus koguses sööta on ja sööda saamiseks edaspidi on kokkulepe olemas. Ajavahemikus, mil sigade pidamiskohustus oli üle antud Kehtna Vallavalitsusele, pidi kas osaliselt või täielikult korraldama sigade pidamist Kehtna Vallavalitsus. Kehtna Vallavalitsus eraldas sigadele sööda ostmiseks vahendeid oma eelarvest. Eespool kirjeldatud OÜ Rey Seakasvatus juhtumist ilmnis, et peamine probleem, mis loomapidaja maksejõuetusega seoses lahendada tuleks, on see, kuidas tagada ajutisele pankrotihaldurile või pankrotihaldurile piisavad vahendid loomade pidamiseks, kui võlgniku enda vara arvelt ei ole võimalik loomi nõuetekohaselt pidada, ning seejärel, kui vahendid loomade</p>	<p>TV</p>

	<p>pidamiseks saadakse mujalt kui võlgnikult, siis kuidas oleks võimalik selliste nõuete eelisjärjekorras rahuldamine. Kuna eeldatavasti esineb kõnealune probleem kõige teravamalt nende maksejõuetute loomapidajate puhul, kes peavad suures hulgas põllumajandusloomi, siis oleme probleemi lahendamisel keskendunud eelkõige sellistele loomapidajatele.</p>	
5.	<p>1. Ajutise pankrotihalduri tasu ja kulutuste katteks avatavale deposiidikontole ning pankrotimenetluse kulude katteks avatavale deposiidikontole on võimalik kanda raha ka üksnes sihtotstarbeliseks kasutamiseks (loomade nõuetekohaseks pidamiseks). Kui võlgnikul ei ole piisavalt vahendeid, mille arvelt katta loomade pidamiskulud, siis oleme kaalunud võimalust, mille kohaselt ajutine pankrotihaldur võiks tulenevalt pankrotiseaduse §- st 11 või pankrotihaldur tulenevalt pankrotiseaduse §-st 30 taotleda kohtult deposiidikonto avamist, kuhu kas võlausaldaja või riik saaks kanda raha, et tagada loomade nõuetekohane pidamine, ning vastavalt pankrotiseaduse § 146 lõike 1 punktile 4 ja § 150 lõike 1 punktile 6 kuuluks deposiidikontole kantud raha väljamaksmisele enne jaotise alusel raha väljamaksmist. Pankrotiseaduse §-des 11 ja 30 ei ole otsesõnu ette nähtud võimalust, et deposiidikonto avamist saaks kohtult taotleda loomade pidamiseks piisavate vahendite saamiseks ning et deposiidikontole võiks raha kanda sihtotstarbeliselt riik, et tagada loomade nõuetekohane pidamine. Samas kõnealuste sätete sõnastus sellist võimalust ka ei välista, mistõttu võiks praktikas sellise võimaluse kasutamist proovida. Kuivõrd praegusel hetkel puudub sellekohane rakendus- ja kohtupraktika, jääb lahtiseks, kas pankrotiseadus on selles osas küllaldane ehk kas deposiidikonto avamist saaks taotleda loomade pidamiseks piisavate vahendite saamiseks ja kas deposiidikontole saab riik kanda raha sihtotstarbeliselt loomade nõuetekohaseks pidamiseks. Kui sellise ühtse rakenduspraktika saavutamist ei peeta tõenäoliseks, siis võiks kaaluda võimalust otsesõnu seaduses sätestada ajutise pankrotihalduri või pankrotihalduri võimalus taotleda deposiidikonto avamist loomade pidamiseks vajalike vahendite saamiseks.</p>	A
6.	<p>Maaeluministerium kavandab loomakaitseaduse muutmist nii, et edaspidi on loomapidamisnõuete rikkumise tõttu kohaliku omavalitsuse üksusele üleantud loomapidamiskohustuse täitmine kohaliku omavalitsuse üksuse täidetav riiklik ülesanne. Seega ei ole riigi seisukohalt oluline, kas raha selle ülesande täitmiseks antakse kohaliku omavalitsuse üksusele (kui põllumajanduslooma pidamise kohustus on kohaliku omavalitsuse üksusele üle antud) või läbi deposiidikonto ajutisele pankrotihaldurile või pankrotihaldurile. Sellise käsitusega oleks võimalik tagada loomade nõuetekohane pidamine vähima mõistliku aja jooksul, mis on vajalik loomade võõrandamise, tapmise või hukkamise korraldamiseks.</p>	TV
7.	<p>2. Põllumajandusloomade nõuetekohane pidamine on võlgniku vara säilimise tagamine ja võlgniku majandustegevuse jätkamine. 4 (5) Pankrotiseaduse § 22 lõike 2 punktis 3 ja § 55 lõike 3 punktis 2 ei ole otsesõnu sätestatud, et võlgniku vara säilimise tagamiseks või võlgniku majandustegevuse jätkamiseks on põllumajandusloomade</p>	A

	nõuetekohane pidamine. Samas kõnealuste sätete sõnastus sellist võimalust otseselt ka ei välistaks, mistõttu võiks praktikas sellise võimaluse kasutamist proovida. See käsitlus võimaldaks ajutise pankrotihalduri ja pankrotihalduri ülesannete täitmisena põllumajandusloomade nõuetekohaseks pidamiseks tehtud vajalikke kulutusi käsitada pankrotimenetluse kuludena, mis makstakse välja enne jaotise alusel raha väljamaksmist.	
8.	3. Loomapidamisega seotud kulud on massikohustus. Kui eelnenud punktis käsitatud ühtse rakenduspraktika saavutamist ei peeta tõenäoliseks, siis võiks kaaluda pankrotiseaduse täiendamist sättega, mille kohaselt ei või pankrotihaldur keelduda loomapidamisega seotud kulude tasumisest ning see nõue on massikohustus. Pankrotiseaduse § 148 lõike 1 punkti 5 kohaselt on massikohustuseks lisaks punktides 1-4 nimetatud kohustustele ka muu kohustus, mida see seadus loeb massikohustuseks. Siinkohal saaks lähtuda näiteks pankrotiseaduse § 461 eeskujust, mille lõike 1 kohaselt, kui pankrotivara hulka kuulub korteriomand, ei või pankrotihaldur keelduda pärast pankroti väljakuulutamist sissenõutavaks muutunud korteriomaniike ühisuse või korteriühistu majandamiskulude tasumisest ning sama paragrahvi lõige 2 sätestab, et lõikes 1 nimetatud nõue on massikohustus. Selline käsitlus võimaldaks pankrotihalduri põllumajandusloomade nõuetekohaseks pidamiseks tehtud vajalikke kulutusi käsitada massikohustusena, mis makstakse välja enne jaotise alusel raha väljamaksmist.	OA Kirjas on alternatiivsed lahendused, üks selliselt, et kulud oleksid pankrotimenetluse kulud, kuid võimalik on ka eriregulatsioon või õigustehniliselt kulude käsitlemine massikohustusena. Õigusteoreetiliselt oleks määratlus pankrotimenetluse kuludena korrektsem.
9.	4. Pärast loomapidajale ajutise pankrotihalduri või pankrotihalduri nimetamist, on loomapidamisnõuete rikkumise tõttu loomapidaja loomapidamiskohustus üle antud kohaliku omavalitsuse üksusele ja kohaliku omavalitsuse üksuse kantud loomade pidamise kulud kuuluvad väljamaksmisele enne jaotise alusel raha väljamaksmist. Praktikast nähtuvalt ei ole võimalik välistada neidki juhtumeid, kus loomapidajale on määratud ajutine pankrotihaldur või pankrotihaldur, kuid viimased ei suuda tagada loomade nõuetekohast pidamist ning korrakaitseorgan peab loomad loomakaitseaduse § 64 lõike 1 kohaselt loomapidajalt ära võtma ja loomade pidamise üle andma kohaliku omavalitsuse üksusele. Leiame, et ka sellistes olukordades peaks olema võimalik hüvitada loomade pidamiseks kantud kulutused kohaliku omavalitsuse üksusele enne jaotise alusel väljamakse tegemist. Sellist tõlgendust toetab loomakaitseaduse § 64 lõige 5, mille kohaselt loomapidajalt äravõetud ja asendustäitmise korras korrakaitseorgani korraldatud looma võõrandamisest, tapmisest või hukkamisest saadud tulust kaetakse kohaliku omavalitsuse üksuse kantud asendustäitmise kulud ning ülejäänud tulu kuulub loomaomanikule, kellelt loom on ära võetud. Ehk kehtiva pankrotiseaduse kontekstis võiks kaaluda pankrotiseaduse täiendamist sättega, mille kohaselt võiksid kohaliku omavalitsuse kulud loomade pidamiseks olla käsitletud kas pankrotiseaduse § 146 lõikes 1 pankrotimenetluse kulude hulgas või § 150 lõikes 1 ajutise pankrotihalduri ja halduri ülesannete täitmiseks tehtud vajalike kulutuste hulgas ning seega kuuluksid väljamaksmisele enne jaotise alusel raha väljamaksmist. Seakasvatus- ja piimandussektori raske olukord võib lähiajal kaasa	A, TV

	<p>tuua veelgi põllumajandusloomi pidavate ettevõtjate makseraskusi, mistõttu peame möödapääsmatuks töötada välja ühised põhimõtted selliste loomapidajate pankrotimenetluste jaoks. Kui selleks on vajalik seaduste muutmine, siis neid olukordi reguleerivad sätted tuleks jõustada esimesel võimalusel ja seega enne maksejõuetusõiguse revisjoni. Maaeluministerium on loomakaitseseaduse vastava osa muutmiseks juba alustanud läbirääkimisi nii 5 (5) Rahandusministeriumi kui ka Justiitsministeriumiga. Maaeluministerium on loomapidaja maksejõuetuse küsimustes parima lahenduse saamiseks valmis tegema igakülgset koostööd.</p>	
Riigikohus (RK)		
4.	6. Praegu on pankrotimenetlus reguleeritud liiga juriidilise isiku keskselt. Kehtivat õigust tuleks täiendada füüsilist isikut (muuhulgas abikaasasid) puudutavate sätetega.	A
5.	13. Lisaks tuleks võimaldada nn lihtsustatud pankrotimenetlust ilma haldurita – mitmetes riikides on väiksemate ühingute ja lihtsama struktuuriga võlgade puhul selgelt reguleeritud vara müük ja tulemi jagamine võlausaldajate kontrolli all.	OA Analüüsitakse menetluse lihtsustamise võimaluste juures.
Siseministerium (SiM)		
1.	<p>Esimene probleemiring seondub ajaloolise ja kultuuriväärtusliku varaga pankroti- ja täitemenetluses, mida kasutatakse avalikes huvides. Eeskätt seondub see usuliste ühendustele kuuluva varaga (peamiselt kirikuhooned, sageli ka ajaloolised pastoraadid jt hooned, mis mõnedes kohtades on säilinud komplekssete kirikumõisatena). Oluline on leida tasakaalustatud õiguslik lahendus, kus ühelt poolt oleksid kaitstud pankrotimenetluses võlausaldajate huvid, kuid teiselt poolt näeks seadus ette võimaluse välistada selline vara pankrotivara hulgast. See omakorda tähendab seda, et nimetatud vara ei saa koormata ka hüpoteegiga. Kogudused, kes on selleliigilise ajaloolise vara omanikud, kuuluvad ise üldjuhul mõnda pikkade traditsioonidega kirikusse (luterlik kirik, õigeusu kirik, rooma-katoliku kirik) ning vastavalt nendes kirikutes kehtivale korrale loetakse ühe koguduse vara kuuluvaks ka kirikule kui tervikule.</p> <p>Siseministeriumi hinnangul vajab koostöös kirikutega Eesti õiguses täpsemat sätestamist, kuidas tagada kirikute omandiküsimuste arvestamine riigi õigusaktides (sealhulgas see, et kinnistusraamatust nähtuks koguduste kinnistute puhul ka nende õiguslik seotus vastava kirikuga, mis on õiguslikult teine juriidiline isik), säilitades riikliku õiguse ja selle rakenduspraktika arusaadavuse kolmandate isikute jaoks. Leiame, et need küsimused tuleks lähiajal läbi arutada koostöös Justiitsministeriumi ja Siseministeriumiga ning eelpoolnimetatud pikkade ajalooliste traditsioonidega kirikutega. Siseministerium on esitanud Justiitsministeriumile kogu kirjavahetuse, mis puudutab siseministri taotlust (seda toetas ka kultuuriminister) arvata EELK Narva Aleksandri koguduse pankrotimenetluses pankrotivara hulgast välja Narva Aleksandri suuri kirik, kalmistud ja mitmed vallasasjad. Esitatud taotluse aluseks</p>	OA Võimalik on lahendus, mille kohaselt kuulub selline vara pankrotivara hulka, kuid ka võimalust, et ta sinna hulka ei kuulu. Mõlemal juhul on tagatud vara säilimine. Vajalikud võivad olla muudatused eriseadustes.

	<p>olid pankrotiseaduse § 108 ning sellega seonduvalt täitemenetluse seadustiku § 66 lõike 1 punktid 6 ja 12, sama paragrahvi lõige 4 ning § 137. Pankrotitoimkond ja pankrotihaldur selle taotlusega antud juhul ei nõustunud. Siseministerium on seisukohal, et eelpool nimetatud sätete regulatsioon vajab laiemat analüüsi maksejõuetusõiguse revisjoni käigus, et saajanditepikkune sakraalse vara, eeskätt kirikuhoonete, saatus pankrotimenetluses ja edasine algsetes funktsioonides kasutamine, ei saaks sõltuda pelgalt koguduse ühe ametiisiku eksimustest, vaid selle osas kohalduks suurem õiguslik kaitse. Siseministerium mõistab, et õiguslikud lahendused tuleb leida selliselt, et võlausaldajate huvid oleksid piisavalt kaitstud.</p>	
<p>2.</p>	<p>Teine probleemidering seondub kiriku kui ajalooliselt väljakujunenud juriidilise struktuuri eripäradega pankroti- ja täitemenetluses. Kehtiv õigus ei arvesta eripärasid, mis on välja tulnud eelkõige EELK Narva Aleksandri koguduse pankrotimenetluse käigus.</p> <p>Pankrotimenetlus rakendub praegu kõigi juriidiliste isikute suhtes ühetaoliselt, kuid traditsiooniliste kirikute puhul ei tohiks unustada, et tegemist on hierarhiliselt väljakujunenud ja hierarhiliselt tegutsevate struktuuridega. Seetõttu peaks olema välistatud, et traditsioonilisse kirikusse kuuluv kogudus (üldiselt on juriidilised isikud nii kirik kui sellesse kuuluvad kogudused, kuid kinnistusraamat kajastab koguduse vara puhul omanikuna vaid kogudust) saaks esitada kohtule pankrotiavaldust otse, mitte läbi kirikuvalitsuse. Siseministeriumi hinnangul oleks oluline, et pankrotimenetluses lähtutakse analoogiast, mis kehtib kirikutesse kuuluvate koguduste puhul näiteks usuliste ühenduste registrile esitatavate avalduste osas (kirikute ja koguduste seaduse § 13 lõige 4).</p> <p>Kirikusse kuuluva koguduse pankrotimenetluses peaksid olema erisused ka selles, kellena nähakse kirikut ja selle kiriku juhatust, mille koosseisu pankrotis olev kogudus kuulub. Tegemist on kahe erineva juriidilise isikuga, mis seaduse järgi annaks võimaluse kohelda EELK-d pankrotimenetluse protsessis kolmanda isikuna, kuid sisuliselt on tegemist ühe ja sama hierarhilise struktuuriga ning kirikul ja kirikuvalitsusel peaks olema seesugustes menetlustes kindlasti selgemalt sätestatud roll. Ei tohi unustada, et mitmetes vara valitsemise küsimustes astub pankrotihaldur või pankrotitoimkond kehtiva seaduse järgi nendesse funktsioonidesse, mis tavapäraselt kuuluvad kirikute põhikirjade järgi kirikuvalitsustele, sealhulgas vara võõrandamise ja valitsemisega seotud küsimused (kirikute ja koguduste seaduse § 25 lõiked 3 ja 4).</p> <p>Siseministeriumi hinnangul tuleks nendes küsimustes leida põhjendatud õiguslik lahendus, millega oleks kirikuvalitsus kaasatud koguduse pankrotimenetluse ajal teatud otsuste tegemisse või oleks tal vähemalt ametlik arvamuse avaldamise õigus.</p>	<p>TV</p>
<p>3.</p>	<p>Eeltoodu on oluline ka seetõttu, et pankrotimenetlus ajal jätkab kogudus oma põhikirjalist tegevust. Olukorras, kus näiteks kogudusel püsivalt oma kohapealset õpetajat ei ole (nii nagu on praegu EELK Narva Aleksandri koguduse puhul), peab koguduse juhatusel ning</p>	<p>OA</p> <p>Välja on pakutud ajaloolise ja kultuuriväärtusliku vara</p>

	<p>kirikuvalitsusel olema võimalik tagada koguduse liikmete usuline teenimine, mis lähtub põhiseadusliku usuvabaduse põhimõttest. On põhjendatud ja mõistlik, et pankrotimenetluse ajal on võimalik kasutada kirikuhoonet ning tagatud on otsustusmehhanismide toimimine, mis puudutab vaimulike ametisemääramist kogudusse kirikuvalitsuse või kiriku kõrgeima vaimuliku juhi poolt. Koguduse tegevuses peab säilima koguduse vaimuliku alluvus oma kiriku juhile, mis tähendab, et vaimulikus tegevuses peab olema allumine pankrotihaldurile kindlasti välistatud.</p> <p>Siseministerium on seisukohal, et maksejõuetusõiguse revisjoni käigus tuleks pöörata tähelepanu ka küsimusele, mis puudutab erisusi pankrotimenetluse läbiviimises, kui tegemist on kirikusse kuuluva kogudusega ja selle koguduse vaimuliku teenimisega pankrotimenetluse ajal.</p>	<p>säilitamise kõrval ka lahendus usuühendustele. Võimalik on piirduda praktiliste soovitusetega või leida ulatuslikumalt, et nende suhtes pankrotimenetlust läbi viia ei saa.</p>
--	---	--

Arvamuste tabel: pärandvara pankrot

Susann Liin

Esi-taja/ Jrk Nr.	Märkuse või ettepaneku sisu	A - arvestatud OA – osaliselt arvestatud MA – mitte arvestatud S – selgitatud TV – teadmiseks võetud (kui märkuses puudub konkreetne ettepanek)
Eesti Kirikute Nõukogu (EKN)		
4.	EKN peab seonduvalt maksejõuetusõiguse revisjoniga oluliseks nende momentide arvestamist, mida on oma 23.11.2015 kirjas Justiitsministeeriumile esitanud Siseministerium – kirikute ja kogudustega seotud erisuste arvestamine nii seonduvalt pankrotivara moodustamisega (sh sakraalses kasutuses oleva kinnis- ja vallasvara osas) kui ka pankroti- ja täitemenetlusega. Avaldame heameelt, et Justiitsministeerium on Lähteülesande projektis märkinud mõlema teemaderingi kohta, et nendega arvestamine eelseisva maksejõuetusõiguse revisjoni käigus on põhjendatud.	A
Harju Maakohus (Harju MK)		
2.	Füüsilisest isikust pankrotivõlgniku pankrotimenetluse erisused vajaksid põhjalikumalt analüüsi ja mõningast muudatust menetluskulude kokkuhoidmiseks ja menetluse tähtaegade lühendamiseks, näiteks ühisvara jagamise puhul peaks vaidluse puudumisel olema võimalik vara jagada pankrotimenetluse üle järelevalvet teostava kohtuniku poolt kinnitatud vormis, mitte hagi esitamisega.	A

Kaubandus- ja Tööstuskoda (KTK)		
7.	<p>Kehtiva pankrotiseaduse § 120 sätestab, et kui võlgnikul tekib pärast pankroti väljakuulutamist õigus pärandile või annakule, otsustab selle vastuvõtmise või sellest loobumise üksnes võlgnik. Leiame, et sellise otsustusõiguse jätmist võlgnikule ei saa igas olukorras pidada põhjendatuks, kuna nii on võlgnikul, kui ta on juhatuse liikmena ettevõtte maksejõuetuse tekkimise eest süüliselt vastutav, võimalik pärandist loobuda ka olukorras, kus pärandvara arvelt oleks võimalik rahuldada juhatuse liikme vastu esitatavaid nõudeid. Selline olukord võimaldab pahatahtlikult vältida võlausaldajate nõuete rahuldamist olukorras, kus see tegelikult oleks vähemalt mingis osas võimalik. Seetõttu leiame, et kui võlgnikul tekib õigus pärandile, peaks olema võlausaldajatel siiski võimalik vähemalt teatud osas oma nõue pöörata ka pärandvara vastu. Lisaks tuleks Revisjoni käigus hinnata ka muid pärandvara pankrotiga seonduvaid aspekte, mh küsimust pärandvara pankroti kulude kandmisest.</p>	<p>MA</p> <p>Õigus pärandist loobuda või see vastu võtta on lahutamatult seotud pärija positsiooniga ning seda õigust ei saa üle anda kolmandale isikule.</p>
Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koda (KPK)		
14.	<p>PankrS § 22 sätestab ajutise pankrotihalduri ülesanded, mille peamine sisu on välja selgitada võlgniku tegelik majandusolukord ja tagada vara säilimine. Kui varaks on loomad, kes vajavad ülalpidamist ja selleks rahalisi vahendeid, saab ajutine pankrotihaldur tagada nende säilimise vaid majandustegevust jätkates ja olemasoleva vara arvel. Samuti on võimalus küsida ka vahendeid mujalt, s.h. võlausaldajatelt. Samas kinnitab praktika, et võlausaldajatelt täiendavate vahendite küsimine ei anna pankrotiolustikus tulemust. Seega on riigieelarveliste vahendite kaasamine loomade heaolu tagamiseks üldjuhul asjakohane. Seega võiks Teie [Siseministeerium] poolt toodud ettepanekut deposiidikonto avamiseks pidada üheks võimalikuks lahenduseks. Kõiki ettepanekuid, mida Põllumajandusministeerium on teinud, kasutabki käesoleval ajal pankrotihaldur olenevalt asjaoludest pärast pankroti väljakuulutamist võlausaldajatega kooskõlastamisel. Need kulud on massikohustus ja deposiiti makstud kulud makstakse pankrotivarast välja enne jaotiste alusel väljamaksete tegemist.</p>	<p>A, TV</p>
15.	<p>LoKS on § 64 lg 2 alusel kohalikule omavalitsusele ajutise pankrotihalduri tegevuse ajal pealepandud kohustused ei ole massikohustus, kuna pankrotiseaduse mõtte kohaselt on massikohustus pankrotimenetluse ajal, s.o. peale pankroti väljakuulutamist tekkinud kohustus, mis makstakse välja enne jaotiste väljamaksmist. Leiame, et LoKS on selles osas ei sätesta piisava täpsusega asjakohast olustikku, kuna ei näe ette loomafarmides suures hulgas loomade säilimise tagamist, nagu antud konkreetsel juhul (OÜ-s Rey Seakasvatus ca 10 000 looma).</p> <p>Arusaadavalt ei ole võimalik väikestel kohalikel omavalitsustel sellises koguses loomade ülalpidamise ülevõtmine ja nende heaolu tagamine. Ka OÜ Rey Seakasvatuse menetluses ajutise pankrotihalduri tegevuse ajal suutis Kehtna Vallavalitsus anda ülalpidamiseks ca 3 päeva sööda, seega ülejäänud ajal loomade</p>	<p>OA</p> <p>Põhjendatud on kohaliku omavalitsuse või riigi vahendite kaasamine. Õigem ilmselt on käsitada kulusid pankrotimenetluse kuludena. Õigustehniliselt on võimalik määrata, et kulud on siiski massikohustus või eripärane nõue, mis rahuldatakse enne</p>

	<p>üalpidamiseks otsis haldur ise kõiki võimalusi (realiseeriti sigu raha saamiseks). Seega ei ole mõistlik lugeda ajutise pankrotihalduri tegevuse ajal omavalitsuse üksuse poolt loomade üalpidamiseks kantud kulutused massikohustuseks. Selles osas tuleks PankrS muuta. Massikohustused saavad tekkida pankrotihalduri majandustegevusest ja vastutusel. Leiame, et sellisteks olukordadeks peaks olema riigil reservvahendid, mida eraldatakse kohalikule omavalitsusele, kuivõrd viimased on teadlikud tegelikust kohalikust olukorrast. Praegu kehtiv LoKS on kohalikule omavalitsustele täidetav väikeses koguses - koduloomade, lemmikloomade osas. Loomade üalpidamise kulud ja sellega seonduva ettevõtte valitsemise ja loomade säilitamise kulud peavad olema tagatud nii enne kui pärast pankroti väljakuulutamist ka juhul, kus ettevõttes ja pankrotipesas selleks vajalikud vahendid puuduvad. Eelnevast tulenevalt leiame, et võimalikuks lahenduseks on eelkõige vastavate vahendite eraldamine kohaliku omavalitsuse või riigi vahenditest.</p>	<p>pankrotimenetluse kulusid ja võlausaldajatele jaotise välja maksmist.</p>
16.	<p>Ministeeriumi poolt esitatud olukorra üheks lahenduseks, mis siiski vajab põhjalikumat analüüsi ja kooskõlastamist, on täiendada asjakohaseid regulatsioone sättega, et LoKS § 64 lõike 2 alusel enne pankroti väljakuulutamist kohaliku omavalitsuse poolt tehtud pankrotivara valitsemise ja säilitamisega seonduvate kohaliku omavalitsuse kulutuste hüvitamise nõue rahuldatakse kohaliku omavalitsuse esimeses järgus pärast seda, kui on rahuldatud kõik teised pankrotivara valitsemise, müügi ja säilitamiseks vajalikud kulud kogu ulatuses, seda ka pandieseme müügist saadud tulude arvel. Kuivõrd eeltoodud olustikus vara napib ei saa asjakohaseid kulusid kanda pankrotihalduri tasu arvelt. Ei saa tekkida olustikku, et ajutine haldur või pankrotihaldur oma seadusjärgseid ülesandeid täites ei saa tehtud töö eest tasutud.</p>	<p>OA</p> <p>Välja on pakutud võimalikud lähenemised – kas eraldi deponiitkontole raha maksmine ja hüvitamine pankrotimenetluse kuluna või eriregulatsioon, et kulud oleksid eespool pankrotimenetluse kulusid.</p>
Maaeluministeerium (MeM)		
10.	<p>Maaeluministeerium teeb ettepaneku maksejõuetusõiguse revisjoni käigus otsida õiguslikke võimalusi, mis aitaksid kaasa loomade nõuetekohase pidamise tagamisele loomapidaja pankrotimenetluse ajal. Praktikas on nimelt tõusetunud vajadus kaaluda õigusaktide muutmist, et tagada loomade nõuetekohane pidamine loomapidaja pankrotimenetluse ajal. Seda küsimust on põgusalt arutatud ka Justiitsministeeriumi esindajatega ning arvamust selle kohta on küsitud Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Kojalt (lisatud). Kuigi põllumajanduse hetkeolukorda arvestades on ilmselgelt tegemist kiiremat lahendamist vajava olukorraga, kui maksejõuetusõiguse revisjon seda võimaldab, peame vajalikuks, et ka revisjoni käigus selle küsimuse efektiivsema, kiirema ja tulemuslikuma lahendamise võimalusi otsitaks.</p>	<p>TV</p>
11.	<p>Selleks selgitame pankrotimenetluse ajal loomade nõuetekohase pidamise tagamisega seotud probleeme lähemalt. Loomakaitseseaduse § 3 lõike 2 kohaselt peab loomapidaja loomale võimaldama vastavalt looma liigile ja eale kohases koguses sööta ja joogivett, sobiva hoolduse, sobiva mikrokliima ja ruumi või ehitise, mis rahuldab liigile iseloomulikku liikumisvajadust ning muu looma terviseks ja heaoluks vajaliku. Sellise põllumajanduslooma tervist ja</p>	<p>TV</p>

	<p>heaolu, kelle suhtes kohaldatakse intensiivset loomapidamist¹, tuleb kontrollida vähemalt üks kord päevas. Teatavasti on loomade heaolu kaitse üldisest huvist kantud õiguspärane eesmärk² ja see on osa Euroopa Liidu põhiväärtustest³. Euroopa Kohus on korduvalt rõhutanud huvi, mis on liidul loomade tervise ja kaitse suhtes⁴. Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 13 kohaselt tuleb põllumajanduspoliitika rakendamisel pöörata täit tähelepanu loomade kui aistmisvõimeliste olendite heaolu nõuetele ning katseloomade kaitse konventsiooni preambula kohaselt on inimesel moraalne kohustus respektierida kõiki loomi, nende võimet kannatada ja mäletada. Seetõttu peab looma tervise ja elu ohtu sattumine olema välistatud mistahes juhul, sealhulgas loomapidaja maksejõuetuse tõttu.</p>	
12.	<p>Hetkel kehtivas loomakaitseaduses on juriidilisest isikust loomapidaja maksejõuetust reguleeritud niivõrd, kui seda reguleerib loomakaitseaduse § 641. Loomakaitseaduse § 641 sätestab looma äravõtmise eritingimused seoses juriidilisest isikust loomaomaniku suhtes algatatud pankrotimenetlusega. Viidatud paragrahvi kohaselt, kui korrakaitseorgan on looma ära võtnud juriidilisest isikust loomaomanikult ning enne looma võõrandamist, tapmist või hukkamist on loomaomaniku suhtes algatatud pankrotimenetlus, loetakse looma äravõtmise põhjused äralangenuks ja korrakaitseorgan tagastab äravõetud looma omanikule. Eelkirjeldatud regulatsioon loodi 2005. aastal. Loomakaitseaduse täiendamisega §-ga 641 sooviti lahendada praktikas loomapidaja pankrotiga kerkinud probleeme. Selline muudatus oli ajendatud AS-i Tamsalu Veskid pankrotimenetlusest 2004. aastal. 1. juunil 2004 andis LääneVirumaa Veterinaarkeskus käskkirja, millega võeti AS-It Tamsalu Veskid ära 180 000 kana pidamiskohustus ja anti kanade pidamiskohustus üle Tamsalu vallale. Tamsalu vald kohustus korraldama äravõetud kanade pidamist ajavahemikus 1. juunist 2004 kuni 3. juunini 2004. AS-i Tamsalu Veskid ajutise pankrotihalduri initsiatiivil sõlmiti 4. juunil 2004 kanade hooldamiseks uus operaatorleping, mille alusel hakkas kanade toitmise ja hooldamisega tegelema OÜ Viru Muna. Lääne-Viru Maakohus kuulutas oma 22. juuni 2004 otsusega välja AS-i Tamsalu Veskid pankroti. Tamsalu valla tehtud kulutused kanade pidamiseks (241 529 krooni) tekitasid vallale raske finantsolukorra ja seetõttu hüvitati Tamsalu vallale tehtud kulutused Vabariigi Valitsuse 12. oktoobri 2004. a korraldusega nr 754 Vabariigi Valitsuse reservi vahenditest. Seega eeldati loomakaitseadust muutes, et ajutise pankrotihalduri nimetamisega, kelle ülesanneteks on pankrotiseaduse § 22 lõike 2 punktide 3 ja 4 kohaselt võlgniku vara säilimise tagamine ning juhul, kui kohus on keelanud võlgnikul vara käsutada ajutise halduri nõusolekuta, võlgnikule nõusoleku vara käsutamiseks andmine või sellest keeldumine, langevad ära ka võimalused, et loomi nõuetekohaselt ei peeta. Ka Rahandusministeerium leidis oma 18. oktoobri 2004 kirjas nr IV-1/7688, et kuna pankrotimenetluses on halduri ülesandeks tagada pankrotivara säilimine ning korraldada pankrotivaraga nõuete</p>	TV

	rahuldamine, on küsitav loomade äravõtmisega mingi osa vara pankrotivarast välistamine.	
13.	<p>Kahjuks on praktikas ilmnenud loomade nõuetekohase pidamise probleeme ka olukorras, kus loomapidaja suhtes on esitatud pankrotiavaldus või on alustatud pankrotimenetlust. Loomapidaja pankrotimenetlusega kaasnenud probleemid tõi välja OÜ Rey Seakasvatus juhtum, mida alljärgnevalt kirjeldame. 3. märtsil 2015 esitas üks võlausaldajatest kohtule avalduse OÜ Rey Seakasvatus pankroti väljakuulutamiseks. 13. märtsil 2015 toimunud eelistungil nimetas kohus OÜ-le Rey Seakasvatus ajutise pankrotihalduri. Kuivõrd 6. aprillil 2015 ajutise pankrotihalduri, Kehtna valla, Veterinaar- ja Toiduameti ja OÜ Rey Seakasvatus esindajate osalusel toimunud nõupidamisel kinnitas ajutine pankrotihaldur, et OÜ-l Rey Seakasvatus ei ole rahalisi vahendeid sigade toitmiseks ja seega ei suudeta 10 210 siga enam sööta, võeti Veterinaar- ja Toiduameti Raplamaa Veterinaarakeskuse 7. aprilli 2015 otsusega nr 2 OÜ-lt Rey Seakasvatus temale kuuluvate sigade pidamiskohustus ära ning sama otsusega anti sigade pidamiskohustus üle Kehtna Vallavalitsusele. Raplamaa Veterinaarakeskuse 20. aprilli 2015 otsusega nr 3 anti sigade pidamiskohustus tagasi OÜ-le Rey Seakasvatus, kuna kohapealse kontrolli käigus 3 (5) tuvastati, et sigadele vajalikus koguses sööta on ja sööda saamiseks edaspidi on kokkulepe olemas. Ajavahemikus, mil sigade pidamiskohustus oli üle antud Kehtna Vallavalitsusele, pidi kas osaliselt või täielikult korraldama sigade pidamist Kehtna Vallavalitsus. Kehtna Vallavalitsus eraldas sigadele sööda ostmiseks vahendeid oma eelarvest. Eespool kirjeldatud OÜ Rey Seakasvatus juhtumist ilmnis, et peamine probleem, mis loomapidaja maksejõuetusega seoses lahendada tuleks, on see, kuidas tagada ajutisele pankrotihaldurile või pankrotihaldurile piisavad vahendid loomade pidamiseks, kui võlgniku enda vara arvelt ei ole võimalik loomi nõuetekohaselt pidada, ning seejärel, kui vahendid loomade pidamiseks saadakse mujalt kui võlgnikult, siis kuidas oleks võimalik selliste nõuete eelisjärjekorras rahuldamine. Kuna eeldatavasti esineb kõnealune probleem kõige teravamalt nende maksejõuetute loomapidajate puhul, kes peavad suures hulgas põllumajandusloomi, siis oleme probleemi lahendamisel keskendunud eelkõige sellistele loomapidajatele.</p>	TV
14.	<p>1. Ajutise pankrotihalduri tasu ja kulutuste katteks avatavale deposiidikontole ning pankrotimenetluse kulude katteks avatavale deposiidikontole on võimalik kanda raha ka üksnes sihtotstarbeliseks kasutamiseks (loomade nõuetekohaseks pidamiseks). Kui võlgnikul ei ole piisavalt vahendeid, mille arvelt katta loomade pidamiskulud, siis oleme kaalunud võimalust, mille kohaselt ajutine pankrotihaldur võiks tulenevalt pankrotiseaduse §- st 11 või pankrotihaldur tulenevalt pankrotiseaduse §-st 30 taotleda kohtult deposiidikonto avamist, kuhu kas võlausaldaja või riik saaks kanda raha, et tagada loomade nõuetekohane pidamine, ning vastavalt pankrotiseaduse § 146 lõike 1 punktile 4 ja § 150 lõike 1 punktile 6 kuuluks deposiidikontole kantud raha väljamaksmisele enne jaotise alusel raha väljamaksmist. Pankrotiseaduse §-des 11 ja 30 ei ole otsesõnu ette nähtud võimalust, et deposiidikonto avamist saaks kohtult</p>	A

	<p>taotleda loomade pidamiseks piisavate vahendite saamiseks ning et deposiidikontole võiks raha kanda sihtotstarbeliselt riik, et tagada loomade nõuetekohane pidamine. Samas kõnealuste sätete sõnastus sellist võimalust ka ei välista, mistõttu võiks praktikas sellise võimaluse kasutamist proovida. Kuivõrd praegusel hetkel puudub sellekohane rakendus- ja kohtupraktika, jääb lahtiseks, kas pankrotiseadus on selles osas küllaldane ehk kas deposiidikonto avamist saaks taotleda loomade pidamiseks piisavate vahendite saamiseks ja kas deposiidikontole saab riik kanda raha sihtotstarbeliselt loomade nõuetekohaseks pidamiseks. Kui sellise ühtse rakenduspraktika saavutamist ei peeta tõenäoliseks, siis võiks kaaluda võimalust otsesõnu seaduses sätestada ajutise pankrotihalduri või pankrotihalduri võimalus taotleda deposiidikonto avamist loomade pidamiseks vajalike vahendite saamiseks.</p>	
15.	<p>Maaeluministeerium kavandab loomakaitseseaduse muutmist nii, et edaspidi on loomapidamisnõuete rikkumise tõttu kohaliku omavalitsuse üksusele üleantud loomapidamiskohustuse täitmine kohaliku omavalitsuse üksuse täidetav riiklik ülesanne. Seega ei ole riigi seisukohalt oluline, kas raha selle ülesande täitmiseks antakse kohaliku omavalitsuse üksusele (kui põllumajandusloomade pidamise kohustus on kohaliku omavalitsuse üksusele üle antud) või läbi deposiidikonto ajutisele pankrotihaldurile või pankrotihaldurile. Sellise käsitusega oleks võimalik tagada loomade nõuetekohane pidamine vähima mõistliku aja jooksul, mis on vajalik loomade võõrandamise, tapmise või hukkamise korraldamiseks.</p>	TV
16.	<p>2. Põllumajandusloomade nõuetekohane pidamine on võlgniku vara säilimise tagamine ja võlgniku majandustegevuse jätkamine. 4 (5) Pankrotiseaduse § 22 lõike 2 punktis 3 ja § 55 lõike 3 punktis 2 ei ole otsesõnu sätestatud, et võlgniku vara säilimise tagamiseks või võlgniku majandustegevuse jätkamiseks on põllumajandusloomade nõuetekohane pidamine. Samas kõnealuste sätete sõnastus sellist võimalust otseselt ka ei välistaks, mistõttu võiks praktikas sellise võimaluse kasutamist proovida. See käsitlus võimaldaks ajutise pankrotihalduri ja pankrotihalduri ülesannete täitmisena põllumajandusloomade nõuetekohaseks pidamiseks tehtud vajalikke kulusi käsitada pankrotimenetluse kuludena, mis makstakse välja enne jaotise alusel raha väljamaksmist.</p>	A
17.	<p>3. Loomapidamisega seotud kulud on massikohustus. Kui eelnenud punktis käsitatud ühtse rakenduspraktika saavutamist ei peeta tõenäoliseks, siis võiks kaaluda pankrotiseaduse täiendamist sättega, mille kohaselt ei või pankrotihaldur keelduda loomapidamisega seotud kulude tasumisest ning see nõue on massikohustus. Pankrotiseaduse § 148 lõike 1 punkti 5 kohaselt on massikohustuseks lisaks punktides 1-4 nimetatud kohustustele ka muu kohustus, mida see seadus loeb massikohustuseks. Siinkohal saaks lähtuda näiteks pankrotiseaduse § 461 eeskujust, mille lõike 1 kohaselt, kui pankrotivara hulka kuulub korteriomand, ei või pankrotihaldur keelduda pärast pankroti väljakuulutamist sissenõutavaks muutunud korteriomaniike ühisuse või korteriühistu majandamiskulude tasumisest ning sama paragrahvi lõige 2 sätestab, et lõikes 1</p>	<p>OA</p> <p>Kirjas on alternatiivsed lahendused, üks selliselt, et kulud oleksid pankrotimenetluse kulud, kuid võimalik on ka eriregulatsioon või õigustechniliselt kulude käsitlemine massikohustustena. Õigusteoreetiliselt oleks määratlus</p>

	nimetatud nõue on massikohustus. Selline käsitlus võimaldaks pankrotihalduri põllumajandusloomade nõuetekohaseks pidamiseks tehtud vajalike kulutusi käsitada massikohustusena, mis makstakse välja enne jaotise alusel raha väljamaksmist.	pankrotimenetluse kuludena korrektsem.
18.	4. Pärast loomapidajale ajutise pankrotihalduri või pankrotihalduri nimetamist, on loomapidamisnõuete rikkumise tõttu loomapidaja loomapidamiskohustus üle antud kohaliku omavalitsuse üksusele ja kohaliku omavalitsuse üksuse kantud loomade pidamise kulud kuuluvad väljamaksmisele enne jaotise alusel raha väljamaksmist. Praktikast nähtuvalt ei ole võimalik välistada neidki juhtumeid, kus loomapidajale on määratud ajutine pankrotihaldur või pankrotihaldur, kuid viimased ei suuda tagada loomade nõuetekohast pidamist ning korrakaitseorgan peab loomad loomakaitseaduse § 64 lõike 1 kohaselt loomapidajalt ära võtma ja loomade pidamise üle andma kohaliku omavalitsuse üksusele. Leiame, et ka sellistes olukordades peaks olema võimalik hüvitada loomade pidamiseks kantud kulutused kohaliku omavalitsuse üksusele enne jaotise alusel väljamakse tegemist. Sellist tõlgendust toetab loomakaitseaduse § 64 lõige 5, mille kohaselt loomapidajalt äravõetud ja asendustäitmise korras korrakaitseorgani korraldatud looma võõrandamisest, tapmisest või hukkamisest saadud tulust kaetakse kohaliku omavalitsuse üksuse kantud asendustäitmise kulud ning ülejäänud tulu kuulub loomaomanikule, kellelt loom on ära võetud. Ehk kehtiva pankrotiseaduse kontekstis võiks kaaluda pankrotiseaduse täiendamist sättega, mille kohaselt võiksid kohaliku omavalitsuse kulud loomade pidamiseks olla käsitletud kas pankrotiseaduse § 146 lõikes 1 pankrotimenetluse kulude hulgas või § 150 lõikes 1 ajutise pankrotihalduri ja halduri ülesannete täitmiseks tehtud vajalike kulutuste hulgas ning seega kuuluksid väljamaksmisele enne jaotise alusel raha väljamaksmist. Seakasvatuse- ja piimandussektori raske olukord võib lähiajal kaasa tuua veelgi põllumajandusloomi pidavate ettevõtjate makseraskusi, mistõttu peame möödapääsmatuks töötada välja ühised põhimõtted selliste loomapidajate pankrotimenetluste jaoks. Kui selleks on vajalik seaduste muutmine, siis neid olukordi reguleerivad sätted tuleks jõustada esimesel võimalusel ja seega enne maksejõuetusõiguse revisjoni. Maaeluministerium on loomakaitseaduse vastava osa muutmiseks juba alustanud läbirääkimisi nii 5 (5) Rahandusministeriumi kui ka Justiitsministeriumiga. Maaeluministerium on loomapidaja maksejõuetuse küsimustes parima lahenduse saamiseks valmis tegema igakülgset koostööd.	A, TV
Riigikohus (RK)		
6.	6. Praegu on pankrotimenetlus reguleeritud liiga juriidilise isiku keskselt. Kehtivat õigust tuleks täiendada füüsilist isikut (muuhulgas abikaasasid) puudutavate sätetega.	A
7.	13. Lisaks tuleks võimaldada nn lihtsustatud pankrotimenetlust ilma haldurita – mitmetes riikides on väiksemate ühingute ja lihtsama	OA

	struktuuriga võlgade puhul selgelt reguleeritud vara müük ja tulemi jagamine võlausaldajate kontrolli all.	Analüüsitakse menetluse lihtsustamise võimaluste juures.
Siseministerium (SiM)		
4.	<p>Esimene probleemidering seondub ajaloolise ja kultuuriväärtusliku varaga pankroti- ja täitemenetluses, mida kasutatakse avalikes huvides. Eeskätt seondub see usuliste ühendustele kuuluva varaga (peamiselt kirikuhooned, sageli ka ajaloolised pastoraadid jt hooned, mis mõnedes kohtades on säilinud komplekssete kirikumõisatena). Oluline on leida tasakaalustatud õiguslik lahendus, kus ühelt poolt oleksid kaitstud pankrotimenetluses võlausaldajate huvid, kuid teiselt poolt näeks seadus ette võimaluse välistada selline vara pankrotivara hulgast. See omakorda tähendab seda, et nimetatud vara ei saa koormata ka hüpoteegiga. Kogudused, kes on selleliigilise ajaloolise vara omanikud, kuuluvad ise üldjuhul mõnda pikkade traditsioonidega kirikusse (luterlik kirik, õigeusu kirik, rooma-katoliku kirik) ning vastavalt nendes kirikutes kehtivale korrale loetakse ühe koguduse vara kuuluvaks ka kirikule kui tervikule.</p> <p>Siseministeriumi hinnangul vajab koostöös kirikutega Eesti õiguses täpsemat sätestamist, kuidas tagada kirikute omandiküsimuste arvestamine riigi õigusaktides (sealhulgas see, et kinnistusraamatust nähtuks koguduste kinnistute puhul ka nende õiguslik seotus vastava kirikuga, mis on õiguslikult teine juriidiline isik), säilitades riikliku õiguse ja selle rakenduspraktika arusaadavuse kolmandate isikute jaoks. Leiame, et need küsimused tuleks lähiajal läbi arutada koostöös Justiitsministeriumi ja Siseministeriumiga ning eelpoolnimetatud pikkade ajalooliste traditsioonidega kirikutega. Siseministerium on esitanud Justiitsministeriumile kogu kirjavahetuse, mis puudutab siseministri taotlust (seda toetas ka kultuuriminister) arvata EELK Narva Aleksandri koguduse pankrotimenetluses pankrotivara hulgast välja Narva Aleksandri suuri kirik, kalmistud ja mitmed vallasasjad. Esitatud taotluse aluseks olid pankrotiseaduse § 108 ning sellega seonduvalt täitemenetluse seadustiku § 66 lõike 1 punktid 6 ja 12, sama paragrahvi lõige 4 ning § 137. Pankrotitoimkond ja pankrotihaldur selle taotlusega antud juhul ei nõustunud. Siseministerium on seisukohal, et eelpool nimetatud sätete regulatsioon vajab laiemat analüüsi maksejõuetusõiguse revisjoni käigus, et sajanditepikkune sakraalse vara, eeskätt kirikuhoonete, saatus pankrotimenetluses ja edasine algsetes funktsioonides kasutamine, ei saaks sõltuda pelgalt koguduse ühe ametiisiku eksimustest, vaid selle osas kohalduks suurem õiguslik kaitse. Siseministerium mõistab, et õiguslikud lahendused tuleb leida selliselt, et võlausaldajate huvid oleksid piisavalt kaitstud.</p>	<p>OA</p> <p>Võimalik on lahendus, mille kohaselt kuulub selline vara pankrotivara hulka, kuid ka võimalust, et ta sinna hulka ei kuulu. Mõlemal juhul on tagatud vara säilimine. Vajalikud võivad olla muudatused eriseadustes.</p>
5.	Teine probleemidering seondub kiriku kui ajalooliselt väljakujunenud juriidilise struktuuri eripäradega pankroti- ja täitemenetluses. Kehtiv õigus ei arvesta eripärasid, mis on välja tulnud eelkõige EELK Narva Aleksandri koguduse pankrotimenetluse käigus.	TV

	<p>Pankrotimenetlus rakendub praegu kõigi juriidiliste isikute suhtes ühetaoliselt, kuid traditsiooniliste kirikute puhul ei tohiks unustada, et tegemist on hierarhiliselt väljakujunenud ja hierarhiliselt tegutsevate struktuuridega. Seetõttu peaks olema välistatud, et traditsioonilisse kirikusse kuuluv kogudus (üldiselt on juriidilised isikud nii kirik kui sellesse kuuluvad kogudused, kuid kinnistusraamat kajastab koguduse vara puhul omanikuna vaid kogudust) saaks esitada kohtule pankrotiavaldust otse, mitte läbi kirikuvalitsuse. Siseministeeriumi hinnangul oleks oluline, et pankrotimenetluses lähtutakse analoogiast, mis kehtib kirikutesse kuuluvate koguduste puhul näiteks usuliste ühenduste registrile esitatavate avalduste osas (kirikute ja koguduste seaduse § 13 lõige 4).</p> <p>Kirikusse kuuluva koguduse pankrotimenetluses peaksid olema erisused ka selles, kellena nähakse kirikut ja selle kiriku juhatust, mille koosseisu pankrotis olev kogudus kuulub. Tegemist on kahe erineva juriidilise isikuga, mis seaduse järgi annaks võimaluse kohelda EELK-d pankrotimenetluse protsessis kolmanda isikuna, kuid sisuliselt on tegemist ühe ja sama hierarhilise struktuuriga ning kirikul ja kirikuvalitsusel peaks olema seesugustes menetlustes kindlasti selgemalt sätestatud roll. Ei tohi unustada, et mitmetes vara valitsemise küsimustes astub pankrotihaldur või pankrotitoimkond kehtiva seaduse järgi nendesse funktsioonidesse, mis tavapäraselt kuuluvad kirikute põhikirjade järgi kirikuvalitsustele, sealhulgas vara võõrandamise ja valitsemisega seotud küsimused (kirikute ja koguduste seaduse § 25 lõiked 3 ja 4).</p> <p>Siseministeeriumi hinnangul tuleks nendes küsimustes leida põhjendatud õiguslik lahendus, millega oleks kirikuvalitsus kaasatud koguduse pankrotimenetluse ajal teatud otsuste tegemisse või oleks tal vähemalt ametlik arvamuse avaldamise õigus.</p>	
6.	<p>Eeltoodu on oluline ka seetõttu, et pankrotimenetlus ajal jätkab kogudus oma põhikirjalist tegevust. Olukorras, kus näiteks kogudusel püsivalt oma kohapealset õpetajat ei ole (nii nagu on praegu EELK Narva Aleksandri koguduse puhul), peab koguduse juhatusel ning kirikuvalitsusel olema võimalik tagada koguduse liikmete usuline teenimine, mis lähtub põhiseadusliku usuvabaduse põhimõttest. On põhjendatud ja mõistlik, et pankrotimenetluse ajal on võimalik kasutada kirikuhoonet ning tagatud on otsustusmehhanismide toimimine, mis puudutab vaimulike ametisseääramist kogudusse kirikuvalitsuse või kiriku kõrgeima vaimuliku juhi poolt. Koguduse tegevuses peab säilima koguduse vaimuliku alluvus oma kiriku juhile, mis tähendab, et vaimulikus tegevuses peab olema allumine pankrotihaldurile kindlasti välistatud.</p> <p>Siseministeerium on seisukohal, et maksejõuetusõiguse revisjoni käigus tuleks pöörata tähelepanu ka küsimusele, mis puudutab erisusi pankrotimenetluse läbiviimises, kui tegemist on kirikusse kuuluva kogudusega ja selle koguduse vaimuliku teenimisega pankrotimenetluse ajal.</p>	<p>OA</p> <p>Välja on pakutud ajaloolise ja kultuuriväärtusliku vara säilitamise kõrval ka lahendus usuühendustele. Võimalik on piirduda praktiliste soovitusetega või leida ulatuslikumalt, et nende suhtes pankrotimenetlust läbi viia ei saa.</p>

Arvamuste tabel: pärandvara pankrot

Susann Liin

Esi- taja/ Jrk Nr.	Märkuse või ettepaneku sisu	A - arvestatud OA – osaliselt arvestatud MA – mitte arvestatud S – selgitatud TV – teadmiseks võetud (kui märkuses puudub konkreetne ettepanek)
Harju Maakohus (Harju MK)		
5.	Füüsilisest isikust pankrotivõlgniku pankrotimenetluse erisused vajaksid põhjalikumat analüüsi ja mõningast muudatust menetluskulude kokkuhoidmiseks ja menetluse tähtaegade lühendamiseks /.../	A
6.	11. Tagasivõitmine lähteülesande projekti punkt 9.1.3. – analüüsida tuleks tagasivõitmise tähtaja aegumise peatumise võimalusi. Näiteks on mitmetes pärandvara pankrotiasjades selgunud, et pankrotiavaldus on esitatud nii hilja (enam kui viis aastat peale isiku surma), et kõik tagasivõitmisnõuete esitamise tähtaeg on möödunud. TsÜS § 166 reguleerib aegumise peatumist pärandvarasse kuuluva või pärandvara vastu suunatud nõuete puhul. Seega selleks, et välistada olukorda, kus võlausaldaja nõue pole aegunud Tulenevalt TsÜS § 166, kuid tagasivõitmistähtajad on aegunud ja seetõttu pole võimalik võlausaldaja nõuet rahuldada, tuleks kaaluda pärandvara pankrotimenetluses tagasivõitmistähtaegade peatamist sarnaselt TsÜS § 166 sätestatuga.	A
Kaubandus- ja Tööstuskoda (KTK)		
8.	Lisaks tuleks Revisjoni käigus hinnata ka muid pärandvara pankrotiga seonduvaid aspekte, mh küsimust pärandvara pankroti kulude kandmisest.	A
Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koda (KPK)		
17.	9. Koda teeb ettepaneku kehtestada seaduses pankrotihalduri ametikonto sarnaselt kohtutäiturile. Lisaks teeb Koda ettepaneku kehtestada usaldusisiku arvelduskonto. Võlgnike raha kantaks ametikontole ja kogu menetlus toimuks läbi ametikonto. Ametikonto loomise on tinginud ka järgmine asjaolu. Nimelt on tõusetunud probleem seoses pärandvara pankrotimenetlustega, kui pank lõpetab haldurit teavitamata internetipanga lepingu. Haldur ei saa sellises olukorras teha internetipangas väljamakseid, vaid saab neid teha üksnes panga esindustes. Panga esindaja selgituste kohaselt surnud isiku kontoga seotud internetipanga säilitamist pangaprogrammid ei võimalda.	OA Pärandvara pankrotiga seonduva eriregulatsiooni arvestamisel pööratakse lahenduste kujundamisel tähelepanu sellele, et pärandvara pankrotimenetluses saaks haldur pankrotivara tõhusalt valitseda.
18.	28. PÄRANDVARA ÜHISUSELE SISSENÕUDE PÖÖRAMINE Kehtivas TMS-s puudub regulatsioon pärandvara ühisusele sissenõude pööramiseks. /.../ Pärimisseadus kaitseb sissenõudja õigusi pärandist loobumise korral. Kui aga võlgnikust pärija pärandi vastu võtab võib pärimisseaduse kohaselt pärandvara jagamist võib nõuda iga kaaspärija. Võlausaldaja võib nõuda, et pärandist loobunu	A Lahendusvõimalused on välja toodud pankrotivara koosseisu erijuhtude ja ühisvara analüüsis.

	<p>need võlad, mida ei saa loobunu varast tasuda, tasutakse temal õiguse järgi saada olevast pärandiosast. Võlgade rahuldamisest järele jäänud pärandiosa läheb üle pärijatele, kes pärivad pärandist loobunu asemel. Tõusetub küsimus, kas ka sissenõudja võib nõuda pärandvara jagamist, või võlad, mida ei saa kaaspärija varast tasuda, tasutakse temal saada olevast pärandiosast? Ettepanek on täiendada seadust, mis võimaldaks kohtutäituril pöörata sissenõude võlgnikule kuuluvale pärandvara ühisuse mõttelise osale tervikuna ja võimaldada selle realiseerimist enampakkumise teel.</p>	Analüüsis on mõtet toetatud.
Notarite Koda (NK)		
19.	<p>1. Pärandvara pankrot Praktikas on suhteliselt suur hulk võlgadega koormatud pärandeid, kus esimese, teise ja kolmanda ringi pärijad loobuvad pärandist, mille tulemusel peab pärandvara pankrotiga tegelema kohalik omavalitsus. Kuna pärandist loobumise protsess võib kesta pikalt, kui tegu on suurte suguvõsadega, siis võlad kuhjuvad. Kuigi tõenäoliselt oleks pärandaja võlausaldajal võimalus ka ise esitada pärandvara pankroti avaldus, siis praktikas seda võimalust väga palju ei kasutata. Kui mõnel juhul on olnud sugulased nõus pankrotimenetluse läbi tegema, siis on sellega seotud palju probleeme, alates menetluse alustamisest ja lõpetades vara realiseerimisega. Samuti on osutunud probleemiks menetlusega seotud kulud. Seega peame vajalikuks täpsema regulatsiooni kehtestamist pärandvara pankroti kohta. Näiteks on probleeme tekitanud inventuuri nõudmata jätmise tagajärjed pankroti käigus ülesjäänud kohustustele. Tähelepanuta ei saa jätta pärandajaks oleva eraisiku pankroti üleminekut pärandvara pankrotiks. Lisaks tekitab probleeme pärandvara ning pärandvara ühisuse arestimine ja täitemenetluses võõrandamine.</p>	<p>A Lahendusvõimalused pakutakse pärandvara pankroti analüüsis, õiguse mõttelisele osale pärandvara ühisusest arestimist käsitletakse pankrotivara koosseisu erijuhte ja ühisvara käsitlevas analüüsis.</p>
Rahandusministeerium (RaM)		
1.	<p>Kaaluda võiks juriidilise isiku õiguseta, piiratud õigusvõimega „pankrotipesa“ instituudi vajalikkust sarnaselt näiteks Soome ja Rootsiga. Instituudi kohaselt esindaks pankrotipesa haldur, kes ei oleks enam võlgniku esindaja ning laheneks praegu kehtivast õigusest tulenev probleem, mille kohaselt on halduri kohustused võlgniku ja võlausaldajate ees vastuolulised. Pankrotipesa kui seaduses sätestatud õigusvõimega õigussubjekti loomist toetab teiste Euroopa riikide maksjõuetus õiguse analüüs.</p>	<p>OA Tuleb analüüsida, kes on pärandvara pankrotimenetluses võlgnik, lõplik lahendus kujundada eelnõu koostamise käigus.</p>
Riigikohus (RK)		
8.	7. Täiendamist vajaks pärandvara pankrotiga seonduv regulatsioon.	A
Tartu Maakohus (Tartu MK)		
6.	3.4. PankrS-s võiks olla eraldi reguleeritud pärandvara pankrotimenetlus. Samuti võiks reguleerimist leida olukord, kui võlgnik sureb pankrotimenetluse jooksul.	A